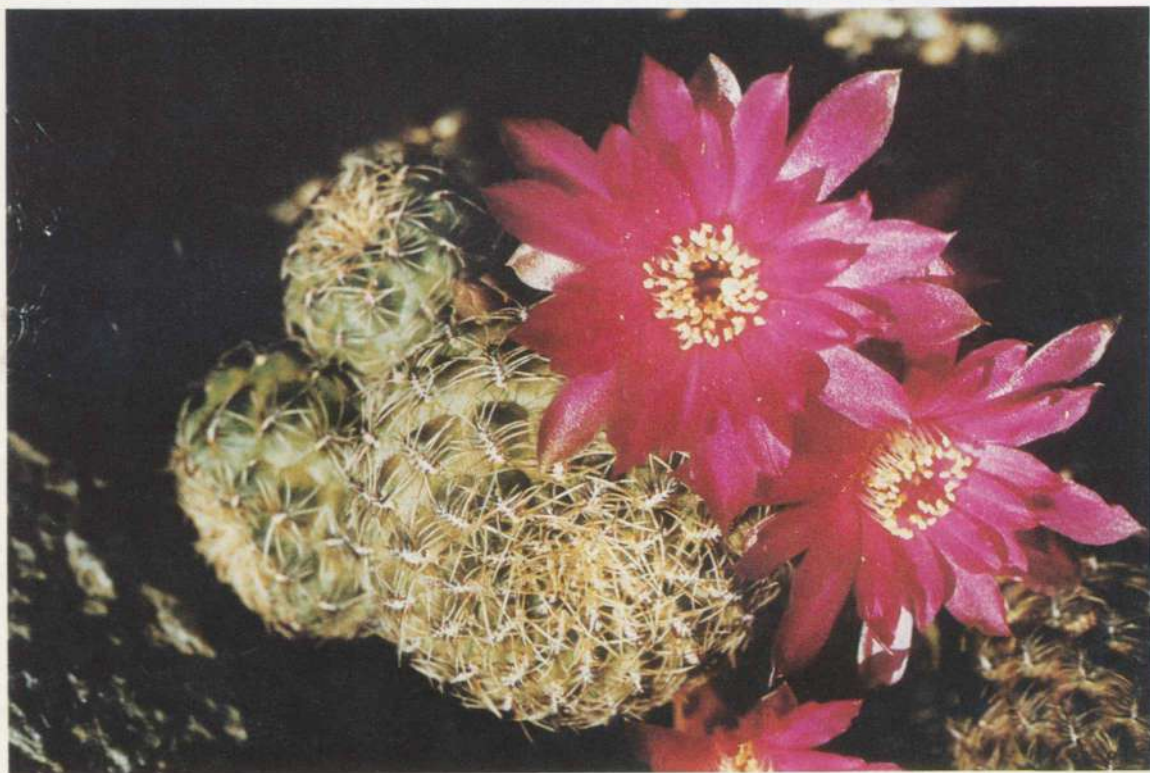

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Sulcorebutia cochabambina Rausch
(zie blz. 152)

Foto: W. Rausch

ISBN 0039-4467

64ste JAARGANG
No. 7-8
JULI/AUGUSTUS 1985

Beste vriendinnen en vrienden,

Het kon natuurlijk niet uitblijven: ook in ons aller Succulenta is bezuinigen nodig geworden. Toen de penningmeester in de tweede helft van 1984 begon te puzzelen over de begroting voor 1985 kwam hij tot een tekort van ongeveer f 15.000,—. Nu beschikt Succulenta gelukkig nog wel over enige reserve, maar daarop hadden we in 1984 ook al ingeteerd en dat wilden we nu niet weer. Een contributieverhoging leek ons in deze tijd ook niet een goede weg. Wie weet hoeveel mensen dan zouden bedanken en dat is natuurlijk wel het laatste wat een Bestuur wil.

Er zat dus niet veel anders op dan te bezuinigen. Aangezien het maandblad meer dan tachtig procent van onze uitgaven vormt, moesten de bezuinigingen hoofdzakelijk daar gezocht worden.

Tijdens de Ledenraadsvergadering van 10 november vorig jaar zijn verschillende voorstellen de revue gepasseerd. Uiteindelijk besloten we om voor 1985 de volgende maatregelen te nemen:

- a. het augustusnummer vervalt (bezuiniging ongeveer f 7.500,—);
- b. het aantal pagina's per nummer wordt wat minder met gemiddeld twintig bladzijden per nummer;
- c. het aantal kleurenfoto's wordt verminderd tot maximaal 10 per nummer (bezuiniging van b en c samen ongeveer f 7.000,—).

Met dit "pakket van maatregelen", zoals het in Den Haag ongetwijfeld genoemd zou zijn, waren we in staat voor 1985 een sluitende begroting te krijgen.

Intussen is gebleken, dat een vermindering van het aantal pagina's niet zoveel oplevert als we gedacht hadden. Gelukkig zijn we echter intussen ook, via een lid van onze vereniging, op het spoor gekomen van een veel goedkoper procédé om de kleurenlitho's te maken. Overgang op dit procédé levert ongeveer een besparing van f 7.000,— per jaar en dan hoeft het aantal kleurenfoto's in Succulenta niet veel minder te worden.

De enige bezuinigingsmaatregel die U dus echt zult gaan merken, is het niet verschijnen van het augustusnummer.

Hoewel ik al enig gemor als reactie op dit besluit heb vernomen, geloof ik toch, dat ik hiervoor van iedereen begrip mag vragen. Het is in goed overleg en onder afweging van verschillende andere mogelijkheden genomen.

Als ik dit schrijf zit ik nog steeds op het voorjaar te wachten, terwijl volgens de kalender de zomer al bijna begint. Ik hoop, dat het snel wat beter wordt met het weer, en dat iedereen zich in een rijke bloei en goede groei van zijn of haar planten mag verheugen.

Herman Koningsveld

Uw voorzitter

P.S. van de redactie

Tijdens of na het lezen van de bezorgde woorden van uw voorzitter zult u bemerkt hebben dat dit nummer dikker is dan normaal. De redactie heeft namelijk besloten om, gezien de laatste tussenstand van de uitgaven ten behoeve van het maandblad, dit dubbelnummer 8 pagina's meer mee te geven dan een normaal nummer.

Laten we hopen dat het ledental weer toeneemt, zodat de huidige maatregel slechts eenmalig blijft.

Aan hen die de zomerperiode gebruiken om met vakantie te gaan, wenst de redactie een plezierige tijd toe.

De cactusvegetatie rond de stad Arequipa (slot)

F. VANDENBROECK

Talrijk voorkomend is een kleine, losse groepjes vormende *Opuntia*-achtige, namelijk *Tephrocactus sphaericus* (Foerst.) Backbg. Volgens Ritter, die het hele geslacht *Tephrocactus* Lem. emend. Backbg. omvormde, dient de soort *Cumulopuntia berteri* (Colla) Ritt. te heten. De planten vormen eivormige kopjes die door verdere ledenvorming bovenaan of door zijdelingse uitstoeeling verder groeien. Ze lijken op het eerste gezicht met hun grijsgrauwe schutkleur en dichte verwarde bedoorning heel onooftbaar. Slechts de nieuwgroei vertoont wat meer kleuren: tegen de achtergrond der viltige lichtgele areolen vormen de donkerbruine tot zwarte doorns een scherp contrast, doch alles wordt spoedig grijs. Als een rij grijze, woest bedoornde bolletjes liggen ze in het grijszwarte lavazand. De lengte en vorm der bedoorning is nogal verschillend al naar gelang de standplaats en de ouderdom van de leden: bij de jonge leden zijn de doorns recht en priemend, terwijl de bedoorning van de oudere leden een warrige indruk maakt doordat de langste midendoorns zich grillig om de leden kronkelen.

Een sierlijker habitus vertoont een andere vertegenwoordiger van hetzelfde geslacht, namelijk *Cumulopuntia multiareolata* Ritt. Zoals de soortnaam reeds uitdrukt zijn de eivormige lichtgroene leden dicht bezet met viltige geelkleurige areolen, waarop bruingele, lange, priemvormige doorns prijken. Deze plant is echter in het gebied rond Arequipa veel zeldzamer dan *C. berteri*.

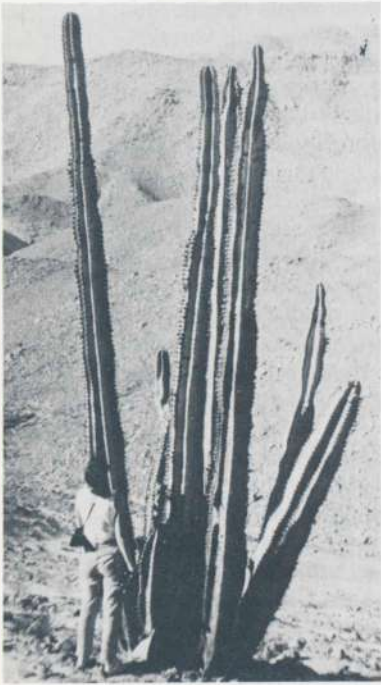
De twee bovenvermelde soorten van het geslacht *Cumulopuntia* (behorende tot *Tephrocactus* sensu Backbg.) zijn enigszins afwijkend van andere soorten van deze groep, doordat de meeste van deze soorten op grotere hoogten (4000 m en meer) in puna-landschappen groeien waar de planten dan vaak grote compacte kussens vormen. *Cumulopuntia berteri* en *multiareolata* groeien echter in een veel lager en warmer gebied met een uitgesproken woestijnkarakter. De groepjes die ze vormen blijven dan ook altijd kleiner en vertonen een zeer losse structuur.

Zeer variabel van habitus is *Haageocereus platinospinus* Backbg., zodanig zelfs dat men vaak de indruk heeft voor verschillende soorten te staan. Door hun grauwe verweerdheid zijn het indrukwekkende planten die tot een lengte van zowat 50 cm opgroeien. Ze vertakken zich vanaf de grond en hebben een half liggende groeiwijze. We vonden ze op verschillende plaatsen, meestal in gezelschap van *Browningia*, *Cumulopuntia* en *Corryocactus*. De bedoorning is aanvankelijk donkerbruin tot zwart, een kleur die evenwel spoedig in zilverig grijs overgaat.

Een algemeen voorkomende verschijning op de heuvels rond Arequipa wordt gevormd door de zuilcactus *Weberbauerocereus weberbaueri* (K. Sch.) Backbg. Deze ontzagwekkende planten vertakken zich vanaf de basis en hun leden groeien grillig de hoogte in, op die wijze een soort hoge struik vormend. De zuilen bereiken een hoogte van zowat 3 m. Er is heel wat te doen geweest over het aantal soorten *Weberbauerocereus* dat rond Arequipa voorkomt. Rauh en Backeberg meenden op grond van afwijkende bloemkleuren verschillende soorten te kunnen beschrijven, zoals *W. seiboldianus* en *W. fascicularis*. Ritter meent, dat op grond van zijn veldonderzoekingen slechts één soort kan aangehouden worden. De door Rauh en Backeberg aangegeven verschillen zouden dan binnen de variatiebreedte van *W. we-*

Cumulopuntia berterii
in bloei

Neoraimondia
peruviana

Foto's van
de schrijver

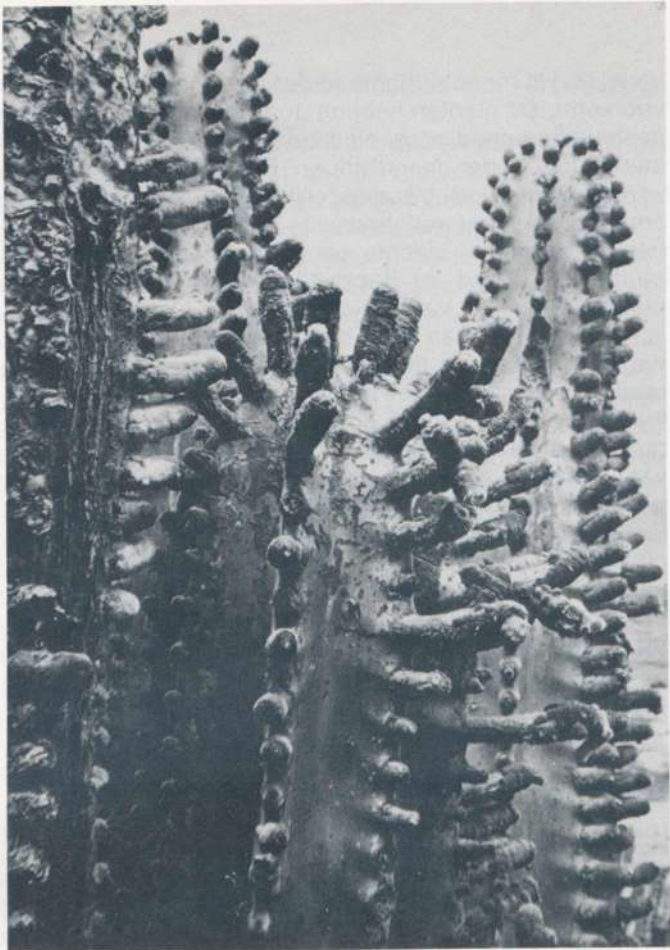
Landschap met *Weberbauerocereus weberbaueri*

Haageocereus platinospinus nabij Yura
in een zeer dor gebied

Neoraimondia
peruviana
groeitend
ten zuiden
van Atico

Foto A. Buining

berbaueri vallen. De planten vormen door hun specifieke groeiwijze en de uiterst ruige, in de nieuwgroei gele, later grijszwart wordende bedoorning, een boeiende verschijning. De planten hebben lange buisvormige, sterk zygomorfe bloemen die een kleurengamma bestrijken van groenig wit en bruinig groen tot karmijnrood.

Neoraimondia peruviana (L.) Ritt. is een van de meest voorkomende en meest typische planten van de hele westelijke Peruaanse Andeszijde. Deze reeds lang bekende plant (Linnaeus beschreef haar in 1753 als *Cactus peruvianus*) heeft een onmiskenbare habitus: de zeer brede ribben (slechts 4 tot 8 in aantal) van deze zich vanaf de grond vertakkende zuilcactus met de grote, als bruinviltige vingertoppen uitgestulpte, areolen vormen in de cactuswereld een speciale verschijning. De plant komt in heel westelijk Peru voor. In sommige zijdalen van de westelijke Andes vormt zij zulke dichte bestanden dat er echte "cactusbossen" ontstaan. Meestal komt zij samen voor met *Haageocereus* sp. en *Melocactus peruvianus* Vpl. Merkwaardig is daarbij wel dat zelden de 3000 m hoogte overschreden wordt. De plant is uiterst variabel. Op gunstige standplaatsen worden het werkelijk reusachtige planten (de *N. gigantea* van Backeberg). In dorre gebieden nemen ze een meer gedrongen groei aan met een grijsblauwe epidermis die veroorzaakt wordt door een dikkere waslaag om de plant beter tegen uitdroging te beschermen. Deze grote variatiebreedte heeft aanleiding gegeven tot de beschrijving van verschillende soorten, die Ritter evenwel naar de synonymie

verwijst. Hij meent inderdaad dat er slechts één Neoraimondia-soort in Peru voorkomt. De planten hebben door hun groot aanpassingsvermogen een uitgestrekt verspreidingsgebied kunnen bezetten met als gevolg een grote variëteitsbreedte onder de individuen. Rond Arequipa is de plant evenwel schaars vertegenwoordigd. Vermoedelijk ligt dit gebied wat te hoog om de plant optimale groei-omstandigheden te bieden.

Een soort die ik slechts na veel moeite heb kunnen vinden is *Lobivia mistiense* (Werd. et Backbg.) Backbg. Volgens de literatuur groeit deze plant aan de voet van de vulkaan Misti, wat echter een vrij vage aanduiding is, daar de voet van deze berg nogal breed uitvalt. Na veel zoeken vonden we één, weliswaar flink uitgegroeid exemplaar. Het is me nog steeds een raadsel hoe slechts dit ene exemplaar daar te vinden of terechtgekomen was. In de wijde omgeving was immers geen tweede exemplaar te bespeuren. Ik heb wel gedacht aan de mogelijkheid van een eventueel leegroven van de standplaats, daar talrijke kleine kuilen in de grond te zien waren. De gevonden plant vertoonde een aantrekkelijke blauwgrijze epidermis met een lange, naar boven gekromde bedoorning. De doorsnee was ongeveer 15 cm. Deze soort schijnt niet zo gemakkelijk te vinden te zijn. Ritter maakt er namelijk melding van dat ook W. Hoffmann in de jaren zestig vergeefs naar *L. mistiense* zocht. W. Rausch beschouwt *L. mistiense* als identiek met de reeds vroeger beschreven *L. pampana* Br. et R. De plant schijnt nauwelijks of niet te spruiten.

Van Akenstraat 66, 1850 Grimbergen

Uit de geschiedenis der cactussen

PETER MANSFIELD

Grote delen van het Amerikaanse landschap zijn tot op de dag van vandaag nog weinig veranderd. Op vele plaatsen ziet het er nog net zo uit als in de tijd dat nomadische Indianenstammen als verzamelaars of jagers over de steppen en door de wouden trokken of zich reeds een vastere woonplaats hadden gekozen en landbouw bedreven. Toch is het vaak moeilijk de eerste tochten ondernomen door Europeanen te reconstrueren, alhoewel dat slechts een paar honderd jaar geleden is.

Sommige stammen kenden genees- en huishoudmiddelen die bereid waren uit cactussen en andere succulente planten. Veel kennis hieromtrent is in onze tijd in vergetelheid geraakt. Bekend is dat cactussen ook gebruikt werden als omheining van percelen. Van sommige cactussen werden (en worden) de vruchten verzameld en gegeten, andere werden gekweekt omdat hierop een luis, de cochenille, kan leven. De beroemde Indische cochenille werd en wordt ook tegenwoordig nog verzameld en gedroogd en wordt verwerkt tot een rode kleurstof, die te gebruiken is voor het verven van fijne textielstoffen. Zo schreef José de Acosta in zijn *Historia natural y moral de las Indias* (uitgegeven te Sevilla in 1590) dat met de vloot in 1587 in totaal 5.667 Arrobas Cochenille met een waarde van 283.750 piaster naar Europa vervoerd werd.

Het gebruik van cactusvruchten door de Indianen werd al beschreven door Gonçalo Fernandez de Oviedo y Valdes in zijn *Coronica de las Indias* (1547). Hij kon toen nog niet volledig verklaren waarom de Indianen hun Cardones en Tunas (resp. *Cereus* en *Opuntia*) bij hun woonplaatsen verbouwden en zelfs doorkweekten. Enkel het gebruik van de vruchten van *Cereus pitahaya*, van *Cereus stans* en van een *Opuntia*, die weliswaar ge-

zond zouden zijn en ook nog de urine bloedrood kleurden kan niet de enige reden zijn.

De moderne toxicologie geeft hiervoor waarschijnlijk de oplossing. Dr. Swart (K.u.a.S. 1983, p. 150 en 173) schrijft dat in veel cactusgeslachten, waaronder *Cereus* en *Opuntia*, biogene amines aangetoond zijn, die na consumptie allerlei effecten hebben op het menselijk lichaam. Men kan derhalve veronderstellen dat de door Fernandez de Oviedo y Valdes vermelde teelt verband houdt met het gebruik van de planten in hun geneeskunst. Het kweken van cactussen was dus niet iets waar de Europeanen voor het eerst mee begonnen.

Francesco Hernandez vermeldde in zijn Thesaurus (edit. Recchus, 1651) dat op bepaalde *Opuntia*'s (tuna), te weten de Nochez-nopalli of Nopalno-cheztli, een insect voorkomt (bedoeld wordt de cochenille) en dat daardoor de planten ontzien worden door dieren. Alexander von Humboldt zegt in zijn Essai sur la Nouvelle Espagne over deze insecten, dat de eigenlijke kweek van deze beestjes al zeer oud is en met zekerheid teruggaat tot de tijd van voor de inval van de Tolteekse volkeren. Daarentegen zouden de oerbewoners van Brazilië de cultuur van cochenille en de rode kleurstof eruit niet gekend hebben.

Een ander hoofdstuk zijn de namen van de planten.

De Candolle vernoemde *Cereus pitahaya* naar het inlandse woord "pitahaya", waarvan hij dacht dat het de betekenis had van "zuilcactus met eetbare vruchten". Het woord is gevormd uit de Tupi-woorden "pita" en "auuü" (ook wel auha, auhy of aby). De Tupi-taal wordt in de Amazone-delta gesproken; dit soort woorden duidt op een historische band tussen de volkeren van Mexico en Brazilië. In deze Tupi-taal staat het woord "pita" voor *Agave americana* en overeenkomstige plantenvormen uit de Bromeliaceae; echter ook het woord "caraoata (cravata)" wordt voor deze planten gebruikt. Zonder twijfel hangt "pitahaya" samen met de woorden "piter" (= zuigen, slurpen) en "petun" of "petum"; deze laatste woorden zijn ook in verband gebracht met *Nicotiana langsdorfii*. Het woord "auuü" betekent naald/stekel. *Pitahaya* betekent dus eigenlijk stekelige agave.

De Candolle heeft zich dus bij zijn vernoeming enigszins vergist. Piso voert in Thesaurus (edit. Recchus 1658, p. 189) de naam "caxabu" op, waarmee een "grote zuilcactus" aangeduid wordt. Dit woord is opgebouwd uit "caa" (= plant) en "auuü"/"aby" (= naald, stekel), zodat het woord caxabu niets meer betekent dan stekelige plant.

Dezelfde auteur vermeldt ook een plant met de naam *Jamacaru cumbeba*. Het woord "jamacaru" komt ook uit de Tupi-taal en is samengesteld uit de woorden "jha" (= vrucht), "jucara/gissara/hissara" (= jeuken) en "caruc" (= pokken, blaren, uitslag); de lettergreep "ma" wordt in de Tupi-taal zonder verdere betekenis tussengevoegd. "Jamacaru" - terug te vinden in de in grote delen van Brazilië voorkomende *Cereus jamacaru* - betekent dus jeukenende, pokdalige vrucht.

Met zekerheid kan men uit de taal van de inboorlingen nog veel aanwijzingen krijgen die verbanden leggen met het gebruik in de volksgeneeskunst. Heelaas is hiervan al veel verloren gegaan.

De Indische vijgeboom (*Figueira da India*) werd door een onbekende auteur in het jaar 1589 zo gedetailleerd beschreven, dat we hierin zonder meer *Opuntia ficus-indica* herkennen. Uit de ook toenmalige grote verbreiding van deze plant in delen van tropisch Afrika en in het gehele tropische deel van Azië zou geconcludeerd kunnen worden dat of deze soort ook inheems is in de Oude Wereld of er al contact was met Amerika voor Columbus. Mischien leert nader veldwerk en literatuurstudie ons de ware toedracht.

NIEUWBESCHRIJVING

Sulcorebutia cochabambina Rausch spec. nov.

W. RAUSCH

Simplex ad proliferans, globosa, ad 25 mm diametrens, glauca, radice rapiformi; costis ad 20, spiraliter tortis, in gibberes dissolutis; areolis 3 mm longis; aculeis marginalibus 8 paribus et 1 deorsum directo, accumbentibus et contextis, 4-6 mm longis, albis ad flavidis (vel brunneis ad nigris); aculeo centrali 0. Floribus 25 mm longis et 25 mm diametentibus; ovario et receptaculo roseo, squamis latis, viridibus tecto; phyllis perigonii exterioribus spatulatis, roseis, viridi-acuminatis; phyllis perigonii interioribus spatulatis, violaceo-roseis (vel rubris); fauce et filamentis violaceo-roseis (vel rubris) stylo et stigmatibus (6-7) albis. Fructu seminibusque Sulcorebutiae minima Rausch modo. Patria: Bolivia, Cochabamba, apud Arani, 3.100 m alt. Typus: Rausch 275, depositus in Herbario Collectionis Plantarum Succulentarum Municipali Turicensi, Helvetia.

*Sulcorebutia
cochabambina*

Foto van de
schrijver

Beschrijving:

Lichaam enkelvoudig maar ook groepenvormend, bolvormig, tot 25 mm diameter, grijsgroen, met een peenwortel.

Ribben tot 20, spiraalvormig, verdeeld in knobbels; areolen 3 mm lang; randdorens tot 8-10 paren en één naar beneden, aanliggend en met elkaar vervlochten, 4-6 mm lang, wit tot geelachtig (ook bruin tot zwart); middendorens 0-1, tot 3 mm lang.

Bloemen 25-30 mm lang en breed; vruchtbeginsel en bloembuis rose, met brede olijfbroene tot groene schubben; buitenste bloembladeren spatelvormig, rose tot violet met groene punten; binnenste bloembladeren spatelvormig met getande punt, roseviolet maar ook violetrood; keel en meeldraden violetrose maar ook rood; stamper en de 6-7 stempellobben wit.

Vrucht en zaad gelijk aan die van *Sulcorebutia minima* Rausch.

Groeiplaats: nabij Arani, staat Cochabamba, Bolivia op 3.100 m hoogte. Type verzameld onder nummer Rausch 275 en onder dat nummer gedeponeerd in de Städtische Sukkulentensammlung van Zürich.

Meer dan 15 jaar geleden maakte ik een tocht van Arani naar Vacas in Bolivia. In de omgeving van het dorpje Arani vond ik een kleine *Sulcorebutia* (WR 275), die een gelijkenis met *S. minima* vertoonde, echter donkerder

bloeide. Later vond ik soortgelijke planten ook in de omgeving van Cliza bij Tolata, alleen waren bij deze planten de bedoorning en de bloemen lichter van kleur (WR 611). Toen ik ook nog aan de overkant van de lagune bij Mananaca vormen (WR 671) van deze soort vond, kreeg ik een overzicht van de situatie.

Rondom het ca. 50 km lange Cochabamba-bekken, op een hoogte van even boven de 3.000 m, groeien deze kleine, wit- tot zwartbedoornde, van rose tot diep magentarood bloeiende vormen van 1 soort. Ze onderscheiden zich van *S. minima* door hun iets sterkere groei en hun krachtigere bloemen, waarvan de kleuren meer verzadigd zijn. De planten van *S. minima* die tegenover het station Ansaldo groeien - later vond ik elders groepen met meer dan 100 koppen - hebben een meer open bedoorning en een uniforme lichtrose bloemkleur. De planten van rond het Cochabamba-bekken vertonen een bonte vormenrijkdom die elke cactusliefhebber, juist door de kleinheid van de plant, tot een nauwgezette observatie dwingt. De soortnaam cochabambina is een samentrekking van *Cochabamba* en *bambina* (= klein).

Enzianweg 35, 1224 Wien-Aspern, Oostenrijk

Vertaling: L. Bercht

De hybride-natuur van *Sempervivum thompsonianum* Wale

BEN J.M. ZONNEVELD

S. thompsonianum werd gevonden door Dr. Lempberg op de Stogovo Planina, Joegoslavië, in 1938. Twee jaar later werd deze plant beschreven door Dr. Wale in het Bull. Alpine Garden Society 8: 210, 1940. Stogovo Planina ligt ruwweg gezien tussen Ljubotin (waar *S. macedonicum* groeit) en Mt. Pelister (waar *S. octopodes* werd gevonden).

Het is algemeen bekend dat hybriden tussen geel en rood bloeiende *Sempervivums* meestal bloemblaadjes hebben met een intermediaire kleur. Ik geloof dat het mogelijk is dit argument omgekeerd te gebruiken en te zeggen dat planten met een intermediaire kleur op de bloemblaadjes beschouwd kunnen worden als hybriden. De kleuropbouw van de bloemblaadjes van *S. thomp-*

*Sempervivum
octopodes*

Foto's van
de schrijver

Sempervivum thompsonianum

Sempervivum macedonicum

sonianum toont tamelijk veel variatie. Ik vond verschillende kleuren bij verschillende bloemen in één plant en zelfs in één bloem. Bijvoorbeeld, één bloemblaadje was geel-groen met witte zijden en een paar rode strepen boven de basis, een ander was geelwit met een witte zijde en een diep purperen vlek iets boven de basis en een derde had rode strepen geleidelijk aan afnemend van de basis naar de top van het bloemblad. Bij *S. octopodes* werd ook een lichtpurperen vlek gevonden, niet aan de basis van het bloemblad, maar iets erboven. Voorts is het aantal bloemblaadjes van *S. thompsonianum* 2-14 en niet 10, zoals in de originele beschrijving vermeld wordt. Dit aantal zit keurig tussen dat van *S. macedonicum* met 16-18 bloemblaadjes en dat van *S. octopodes* met 12 bloemblaadjes. Het is al door anderen opgemerkt dat de groeiwijze van *S. thompsonianum* overeenkomt met die van *S. macedonicum*. Aan de andere kant heeft *S. thompsonianum* lange, slanke uitlopers en ook vaag gepunte bladeren zoals die bij *S. octopodes* worden gevonden. Bij zowel *S. octopodes* als *S. macedonicum* zijn de buitenkanten van de zijden van de vruchtbeginsels onbehaard of bijna onbehaard, hetgeen ook het geval is bij *S. thompsonianum*.

De lengte van de randharen is ongeveer 0,6 mm, hetgeen het midden houdt tussen de lengte gevonden bij *S. octopodes* (0,8 mm) en bij *S. macedonicum* (0,4 mm). De veronderstelling dat we hier te maken hebben met een hybride wordt verder versterkt door een waarneming van M.C. Smith uit Bristol, die gevonden heeft dat slechts 15% van de stuifmeelkorrels normaal is.

Ik kreeg slechts 4 zaadjes uit 8 zaaddozen. Ook C. Favarger, die in Flora Europaea schrijft over *Sempervivums*, merkt op dat deze plant waarschijnlijk een hybride zal blijken te zijn, maar hij geeft geen argumenten om deze bewering te staven. Volgens mij zou *S. thompsonianum* beschouwd moeten worden als een hybride tussen *S. octopodes* en *S. macedonicum* en opnieuw benoemd moeten worden als *S. x thompsonianum*. *S. ciliosum* als alternatieve geelbloeiende ouder kan uitgesloten worden omdat zijn vruchtbeginsels geheel behaard zijn, zijn randharen te lang en zijn bladeren niet donker gepunt. Als alternatief voor de roodbloeiende ouder kan *S. marmoratum* uitgesloten worden, omdat het resultaat hiervan een minder behaarde en grotere nakomeling zou zijn. *S. kosaninii* lijkt minder op de roodbloeiende ouder omdat de haren van deze plant meer dan 2x zo lang zijn als die van de andere genoemde soorten en ook is het aantal bloemblaadjes te klein (12). Bovendien hebben beide laatste soorten behaarde vruchtbeginsels, tenminste aan de zijden.

Het voorkomen van deze hybride wijst op een verdere verspreiding van *S. octopodes* dan alleen Mt. Pelister.

Schubertlaan 196, 2324 EC Leiden

Eerder gepubliceerd in *Sempervivum Fanciers Association Newsletter*, Vol. V, no. 4, januari 1980. p. 21.

Braziliaanse impressies (VI)

PIERRE BRAUN

Observaties op de groeiplaats van *Discocactus melanochlorus* Buin. & Bred.

Al van verre zien we de bijna rechtoprijzende, devonische zandsteenrotsen, die ons interessante avonturen beloven. De aanblik is zonder meer fantastisch en hoe dichter we de loodrechte rotswanden naderen, des te meer worden we geboeid door de indrukken. In de zotte en pittoreske sculpturen kan men met wat fantasie de meest uiteenlopende figuren herkennen. Bijzonder indrukwekkend zijn de pilaren met hun roodgekleurde tinnen en torens, die de eeuwenlange erosie hebben getrotseerd en nu schitteren in de warme avondzon.

Toen Buining en Horst in 1974 in deze streek waren, troffen zij een plaatseelijke bewoner, die hen de groeiplaats van de later als *Discocactus melanochlorus* beschreven planten wees. Natuurlijk proberen we direct deze oude man weer te ontmoeten, maar Leopoldo Horst moet vernemen, dat hij al enkele jaren geleden gestorven is. Tegenwoordig leven hier nauwelijks nog mensen die tot in de verre omgeving goed bekend zijn. Leopoldo kan zich echter nog vaag de toenmalige groeiplaats herinneren. We besluiten de volgende morgen te trachten de plekken terug te vinden.

Met gemengde gevoelens en klapperende tanden brengen we de ijskoude winternacht door en wachten op het eerste ochtendgloren. Maar wat een ontgoocheling! Bij de kou van slecht 4 °C komt ook nog een absoluut dichte mist, een mist zoals wij die kennen van late, vochtige herfstdagen in Midden-Europa.

Discocactus melanochlorus in Pedra Canga-verwerkingssubstraat

D. melanochlorus met vrucht

Zandsteenrots nabij de groeiplaats van
Discocactus melanochlorus

Ofschoon we maar een zicht van 3-5 m hebben gaan we toch op weg, gesteund door de enkele verkregen informatie en de terreinherinneringen van Leopoldo. De mist is zo dicht dat je in feite niets ziet en je meer op je gevoel moet rijden. Plotseling staan we voor de poort van een hacienda. We laten de wagen daar staan, want men had ons verteld dat hier onlangs drie kleine cactussen gevonden zouden zijn. We kruipen bijna met onze neus over de grond verder. De mist is zo verschrikkelijk dicht dat we elkaar al spoedig uit het oog verliezen, alhoewel we maar een paar meter van elkaar verwijderd zijn. Ondanks een onderhemd, twee wollen borstrokken, een dikke ski-pullover en een jack heb ik het in Brazilië nog nooit zo koud gehad.

Daarbij komt nog dat al onze kleren drijfnat worden. Tot aan de knieën zijn onze broeken doornat en pikzwart. Hier is alles afgebrand en verkoold, zodat je bij elke stap besmeurd wordt door vochtig en vettig roet.

Vrij snel vinden we de eerste exemplaren en langzamerhand ontdekken we dan steeds meer planten van de gezochte *D. melanochlorus*. Op deze vindplaats staan een paar honderd planten in grof verweringsmateriaal van de Pedra Canga. Helaas zijn echter 99% van alle planten gedeeltelijk of geheel verbrand. Sporadisch zie ik een gezonde en gave plant. Meestal staan deze dan op geïsoleerde rotsen of waren zij tijdens het afbranden bedekt door stenen.

Alhoewel het vuur het natuurlijke landschap hier ingrijpend veranderd, zo niet vernietigd heeft, kan men toch nog herkennen dat hier oorspronkelijk een overgangslandschap van de Campo Cerrado naar de Campo Suizo en zelfs tot het graslandschap van de Campo Limpo aanwezig was. In tegenstelling tot de echte Campo Cerrado zijn hier nauwelijks bomen aanwezig en de bomen die er staan blijven klein en staan ver uit elkaar. Zelfs *Kielmeyera* wordt hier slechts 2 m hoog. Dominerende grassen zijn hier *Aristida* spp. en *Andropogon* spp.. De bodem bestaat uit een dikke laag verweringsgesteente en zand; de mogelijkheid tot het vasthouden van water is daardoor gering. Alleen in de regentijd komt het op sommige plekken tot een plasvorming, namelijk daar waar relatief dicht onder de oppervlakte lateritische ijzerkorsten liggen die het water zeer slecht doorlaten. Alleen in de dalen zijn bossen aanwezig; deze bestaan vaak alleen uit *Mauritia vinifera*, de Buriti-palm.

Na een tijd keren we terug naar de plek waar we de eerste planten vonden. Ik probeer hier foto's te maken. Vanwege de mist wordt voor de eerste keer gebruik gemaakt van de elektronenflitser; het is de enige manier om te pogen toch nog iets op de gevoelige plaat vast te leggen.

Men kan zich nauwelijks voorstellen onder welke omstandigheden wij de planten hier op de groeiplaats bestuderen. Ik verwonder me er telkens weer over dat de Disco's zich onder deze vochtige en zeer koude weersomstandigheden prettig voelen. Enkele uren later in het dorp vertelt men ons, dat een paar dagen geleden de temperatuur zelfs tot -4°C gedaald was. Het is bijna niet te geloven als men bedenkt dat men in de tropen zit op een hoogte van slechts 1000 m. In Europa sterven de planten al als de temperatuur langere tijd onder de 8°C blijft en dit stervensproces gaat nog sneller bij hogere vochtigheid. Het is natuurlijk wel belangrijk het mikroklimaat in hun vaderland in ogenschouw te nemen. Het kan 's nachts dan wel sterk afkoelen, maar dagtemperaturen van $30-40^{\circ}\text{C}$, zelfs in de winter, zijn geen zeldzaamheid. Daarbij stijgt de temperatuur van het hier aanwezige bodemsubstraat zeer snel.

Discocactus melanochlorus
in bloei

Door verbranding van
het centrale groeipunt
gaan de planten spruiten

Evenals *D. flavispinus* Buin. & Bred., waarover al in deel V bericht werd, behoort ook *D. melanochlorus* Buin. & Bred. tot de grote verwantschapsgroep rond *D. heptacanthus* (Rodr.) Buin & Bred. Terwijl *D. flavispinus* beter tot een lagere taxonomische rang gedegradeerd zou kunnen worden (onderzoekingen dienaangaande zijn lopende), onderscheidt *D. melanochlorus* zich duidelijk van *D. heptacanthus* en draagt terecht de soortsrang. De planten blijven duidelijk kleiner en vormen voor een deel al een cephalium bij een diameter van 3 cm. Typisch is ook de bedoorning en de altijd donkergroene tot roodachtige epidermis. In verhouding tot de planten worden de bloemen buitengewoon groot en ze geuren bijzonder sterk. De vruchten zijn smal cilindrisch, min of meer wit met rose aan de top.

Voor we deze vindplaats verlaten, bekijken we nog een prachtige, violet bloeiende *Cattleya*, die met haar dikke wortels aan de knoestige bast van een boom vastzit. Haastig worden nog enkele foto's gemaakt, doch uiteindelijk zijn we zo nat en koud dat we naar het dichtbij gelegen dorp rijden, waar we ons opwarmen met een glas heerlijke cognac.

Literatuur:

Braun, P., Braziliaanse impressies V, Succulenta 64 p. 111 (1985)
Burning, A.F.H., Discocactus, Venlo 1980

Hauptstrasse 83, 5020 Frechen-1, BRD.
Vertaling: L. Bercht

Gymnocalycium hybopleurum - Wat is dat?

LUDWIG BERCHT

In het Tsjechische tijdschrift Kaktusy 1984, p. 77 en 99 verscheen een artikel van Rudolf Slaba onder de titel: "Gymnocalycium hybopleurum (K. Sch.) Backbg. a jemu blízce príbuzné taxony" (G. hybopleurum en nauwverwante taxa). De auteur bespreekt de titelplant evenals de in de literatuur vermelde variëteiten. Een hiervan verheft hij tot een soort, *Gymnocalycium ferox* (Backbg.) Slaba, met als basionym *G. hybopleurum* var. *ferox* Backbg. Vervolgens wordt *G. hybopleurum* var. *ferocior* Backbg. ombenoemd tot *G. ferox* var. *ferocior* (Backbg.) en Slaba, waaraan synoniem worden gesteld de hybopleurum-variëteiten *breviflorum* en *centrispinum*. Een en ander is mede gebaseerd op de kenmerken van het zaad.

De inhoud van het bovenstaande artikel heb ik voor de geïnteresseerde Gymno-liefhebbers even aangehaald. Het zette mij aan tot het opschrijven van het hiernavolgende.

In samenhang met een *Gymnocalycium* duikt de naam "hybopleurus" voor het eerst op in 1898. Karl Schumann vermeldt in zijn Gesamtsbeschreibung der Kakteen op pagina 404 de soort *Echinocactus multiflorus*, een soort die toentertijd al vrij lang bekend was en ook in afbeeldingen vastgelegd was. Op pagina 405 onderscheidt Schumann naast het type drie variëteiten, te weten *albispina*, *parisiensis* en *hybopleura*. Over deze variëteit hybopleura - de naam betekent "met knobbelige ribben" - schrijft hij letterlijk:

"Var. γ hybopleura K. Sch. Körper niedergedrückt, durch tiefe Querbuchten plump gehöckert, Stacheln weniger; Blüten weiss, im Grunde mit einem roten Fleck. Var. γ wurde neuerdings aus Paraguay eingeführt.

Anmerkung: Die Varietät γ weicht im Äussere von dem Typus ziemlich erheblich ab. Die Blüte weist aber unbedingt auf die Art hin".

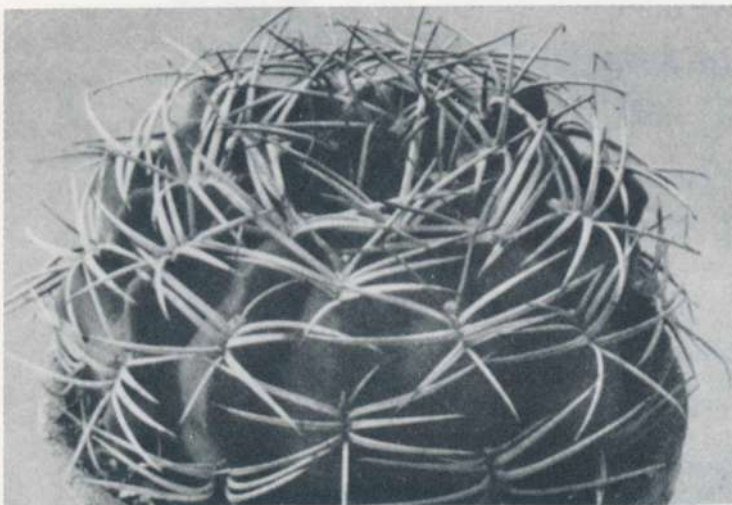
Dit is de volledige tekst; afbeeldingen en/of tekeningen zijn van deze var. hybopleura niet gepubliceerd.

In de jaren na het verschijnen van Schumann's "bijbel" wordt in het Duitse tijdschrift Monatsschrift für Kakteenkunde een serie artikelen gepubliceerd over Echinocactussen die we thans tot de Gymno's rekenen. Ook *E. multiflorus* komt daarin aan bod; evenwel over de var. hybopleura geen woord.

Britton en Rose weten in hun *The Cactaceae* geen aanvullende gegevens te vermelden. Ook Berger komt in zijn boek *Kakteen* uit 1929 niet verder dan het vermelden van de aanduidingen van Schumann.

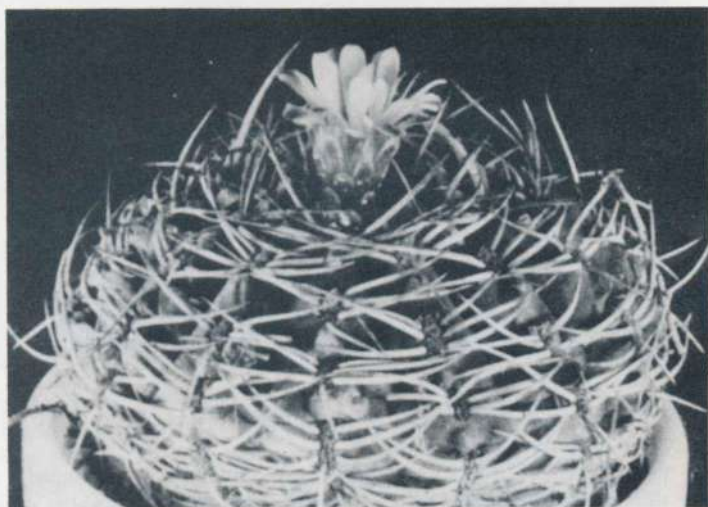
Edoch, in het *Kaktus-ABC* van Knuth en Backeberg uit het jaar 1935 verschijnt op pagina 289 de naam *Gymnocalycium hybopleurum* Backbg. Als basionym wordt opgevoerd *E. multiflorus* hybopleura K. Sch. 1898. De auteurs geven een plantbeschrijving (in 't Deens, zoals het gehele boek in die taal geschreven is) waaruit naar voren gehaald: "ca. 13 ribben, breed en half rond, met dwarsgroeven midden tussen de areolen en scherpe kinvormige knobbels. Bloemen witachtig tot groenachtig wit, met groenachtig rose keel". Ze vermelden dat deze plant niet verwant is met *G. multiflorum* zoals Schumann had aangegeven. Als plaats van herkomst van de planten wordt vermeld Noord-Argentinië.

Meer informatie verkrijgen we uit Backeberg's *Die Cactaceae*, deel III, p. 1750. Onder *G. hybopleurum* (K. Sch.) Backbg. wordt dezelfde beschrijving opgevoerd als in het *Kaktus-ABC*, maar dan nu in 't Duits. Het groeigebied

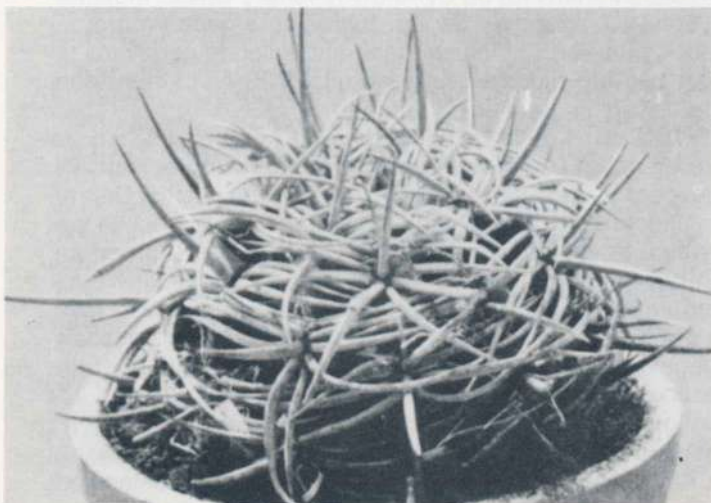

Reproductie van
de afbeelding van
*Gymnocalycium
hybopleurum*
in Backeberg,
Die Cactaceae, deel III

*Gymnocalycium
hybopleurum* var.
breviflorum Backbg.

Gymnocalycium hybopleurum
var. *ferocior* Backbg.

Reproducties met
welwillende toestemming
van VEB Gustav
Fischer Verlag, Jena (DDR)

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Koningsveld, Verl. Emmastraat 34, 6673 XD Andelst. Tel.: 08880 - 1623.
 Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel.: 04199 - 3856.
 Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132 - 72911.
 2e Secretaresse: F. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo. Tel.: 077-22316.
 Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Baarn.
 Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-7088.
 Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.
 Per 1 augustus F. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.
 1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.
 Foto-redacteur: F.K.A. Nolte, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.
 Rubrieksm medewerkers: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen, H. van Wortel, B. Zonneveld.
 Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór het verschijnen.
 Vraag en Aanbod en Advertenties: Fr. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór het verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.
 Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus f 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.
 Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.
 Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076. "Catalogus in het febr. nummer".
 Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

UITGAVEN BUININGFONDS

1. Het boek **Discocactus** door A.F.H. Buining
 Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee determinersleutels. Nog slechts voorradig in de Duitse en Engelse versie. Prijs f 30,- incl. verzendkosten.
2. Het boek **Wat betekent die naam**
 Formaat 15,5 x 21,5 cm, 164 pagina's. Prijs per exemplaar f 12,50 + f 3,- verzendkosten.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het bedrag op girorekening 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN

- 001 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten. 3e Druk 1981. Prijs f 6,- per stuk. (Bij 10 of meer exemplaren f 4,50 per stuk).
- 002 Bewaarbanden voor Uw tijdschriften. (Een jaargang per band). Prijs f 16,- per stuk. (Bij 10 of meer stuks f 13,- per stuk).
- 003 Verenigingsspeld in broche-vorm,
- 004 Verenigingsspeld als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk. (Bij 20 of meer stuks f 3,50 per stuk).
- 005 Affiche in vier-kleuren-druk voor veel doeleinden bruikbaar. Mag door de afdelingen doorverkocht worden voor f 2,50/stuk. Prijs f 1,- per stuk. (In verband met de hoge kosten van verzending en verpakking is de prijs dan ook exclusief).
- 006 Ansichtkaarten per set van 10 met afbeeldingen van succulenten. Prijs f 2,50. (Bij 10 sets of meer f 2,- per set). Mogen door de afdelingen doorverkocht worden.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het totaal bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

U kunt volstaan met het vermelden van het aantal en de artikelnummers.

Eventuele informatie wordt U gaarne verstrekt door Frans Maessen, tel. 04752-1995.

N.B. Alle artikelen kunnen tegen vermelde gereduceerde prijzen ook afgehaald worden.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Arnhem:

- 15 augustus : Zomervergadering bij de hr. Visser thuis. Plantenverloting.
12 september : Lezing door dhr. Ruysch over vetplanten.

Afd. Delfzijl

- 5 september : De heer Kruiter leidt de avond met een discussie over de gehele cactus-hobby.

Afd. Dordrecht:

- 1 augustus : Buitenvergadering bij dhr. Bongaards.
5 september : Lezing door de heer P. v. Weerd over Haworthias.

Afd. Eindhoven:

- 5 augustus : Dhr. W. Sterk over succulente pelargoniums en dhr. J. van Dun over "Ook orchideeën bij onze planten in de kas".
2 september : De heren Huijssoon en Duijnhouwer over verspreiding van Mammillaria's en de series Leptocladodae, Spacelatae en Proliferae.

Afd. Gorinchem/Den Bosch:

- 2 september : Cactusreis naar het Westland.
9 september : Viering van het 25-jarig jubileum in Berlicum.

Afd. Hoogeveen:

- 4 september : Kasbezoek bij de fam. Schans.

Afd. Rijn en Delfland/Succulenta Den Haag:

- 25 juli : Excursie naar dhr. Bongaards in de Lier.
22 augustus : Excursie naar dhr. Grootsholte in Honselersdijk. Voor beide excursies verzamelen bij de ingang van het Zuiderpark, t/o Hengelolaan om 19.15 uur. Vertrek om precies 19.30 uur.

Afd. Tilburg:

- 10 september : Feestelijke opening van het nieuwe seizoen in De Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Utrecht:

- 9 september : Onderlinge plantenverkoop en dia's van eigen leden. Inl. W. Alsemgeest, tel. 03484-1083.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord Holland in cactussen en succulenten. In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie cactussen. Uniek in Amsterdam! Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur 020-101641.

WERKGROEP SUCCULENTEN BESCHERMING

Werkgroep Succulenten Bescherming heeft een lezing samengesteld over de bedreigingen van succulenten in de natuur. We geven daarbij veel aandacht aan het zelf kweken; het belangrijkste alternatief voor importeren.

Dankzij een subsidie van het hoofdbestuur heeft de WSB een goede cassette recorder kunnen aanschaffen waardoor de kwaliteit van de presentatie aanzienlijk is verbeterd.

Voor meer informatie: Aat van Uijen, Bekkerstr. 137, 3572 SG Utrecht, tel. 030-732313.

HONDERD JAAR DORDTSE PLANTSOENEN

Het park Merwestein (dat zelf ook reeds 100 jaar lang als stadspark fungeert) vormt de lokatie van de groots opgezette viering van de manifestatie "Honderd Jaar Plantsoenen Dordrecht". Dit park bezit een aantal fraaie bomen, waarvan sommige zeer oud, een Hertenkamp en een enkele jaren geleden aangelegde tuin met niveauverschillen, waarin voornamelijk kruiden- en heemplanten groeien en bloeien. Bij het Hertenkamp is vanaf maart tot en met oktober een grote kas neergezet, waar verschillende bloemen- en plantententoonstellingen gedurende de wisselende seizoenen te zien zijn. Zo is er een tentoonstelling geweest van Boskoopse Cultures en een Rozententoonstelling. Van eind juni tot medio augustus verzorgen de leerlingen van de lagere tuinbouwschool een show van modeltuinen.

Van 17 aug. tot en met 26 aug. is er een Succulentententoonstelling, verzorgd door Succulenta, afd. Dordrecht, in een kas van 13 bij 18 meter. De openingstijden zijn van 10.00 tot 22.00 uur. De toegang is geheel gratis.

Mocht U meer gegevens omtrent de tentoonstelling(en) willen hebben, dan kunt U contact opnemen met de Gemeente Dordrecht. Telefoon 078-116472.

GOUDSE CACTUSBEURS 1986

In 1986 wordt de Goudse Cactusbeurs gehouden op 24 mei.

GYMNOCALYCIUM

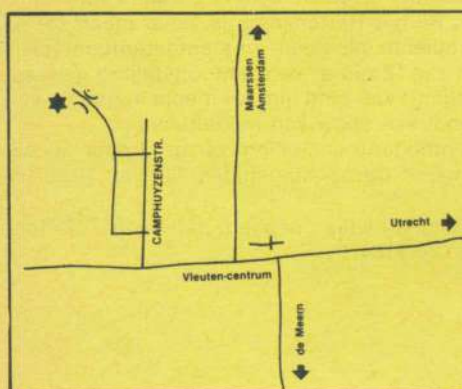
Grusonia's werkgroep "Gymnovriend" heeft zopas een boekje uitgebracht met alle namen, geldige en niet geldige, van Gymnocalyciumsoorten, zoals deze worden aangetroffen in boeken, en zaad- en plantenlijsten.

Het 50 bladzijden tellend boekje heet **Overzichts- en Synoniemielijst van het geslacht Gymnocalycium** en geeft een opsomming van alle namen met daarbij verwijzing naar synoniemen.

Het werkje kost 100 Bfr. (voor Nederland f 6,-) excl. verzendingskosten, en is te bestellen bij Edmond Crombez, Ardooisesteeweg 361 te 8800 Roeselare. Tel. 051/224932 (tussen 19 en 21 h) PCR: 000-1052713-69.

EVENEMENTEN

- 27 juli : Open dag Hortus Botanicus VU Amsterdam.
24 augustus : Cactusbeurs West-Brabant. Info in het meinummer.
31 augustus : Cactusbeurs van het Oosten. Info in het meinummer.
31 augustus : Open dag Hortus Botanicus VU Amsterdam inclusief grote orchideeëntoonstelling van de Nederlandse Orchideeënvereniging.
1 september : Contactdag Asclepiadaceae te Assen. Info in het juninummer.
21-22 september : E.L.K. in de Hengelhoef te Houthalen. Info in het mei- en juninummer.
28 september : Laatste open dag van de Hortus Botanicus van de VU te Amsterdam. Als extra op deze dag, mogelijkheid tot kopen van niet alledaagse vaste planten, bloemschikdemonstratie en tentoonstelling van de vereniging Lacerta (reptielen en amfibieën).
29 september : Internationale cactusbeurs van de vereniging Leuchtenbergia te Smilde in België. Info Frans Hofkens, St. Jobsesteenweg 93, B-2130 Brasschaat.
5 oktober : Cactusbeurs te Zuidlaren. Info P. van Veen, tel. 05940-2166.

NIEUW NIEUW

cactuskwekerij

J. FOKKER

Haarpad 38, Vleuten

*Duizenden cactussen
wachten op U.*

**Geopend: alleen op zaterdag
van 10 tot 17 uur.**

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

HOBBY-BIBLIOTHEEK KAKTEEN 1985, onze nieuwe boekenlijst bevat nu van iedere aangeboden titel een uitgebreide inhoudsbeschrijving en biedt daarmee aan literatuurvrienden meer dan iedere andere boekenlijst. U kunt zich nu vooral in alle rust oriënteren welk boek voor U het beste is. Bovendien zijn meerdere nieuwe boeken en titels nieuw in het programma opgenomen.

ANTIQUARISCHE LIJST 11, KAKTEEN-SUKKULENTEN met meer dan 500 posities biedt deze lijst momenteel het grootste aanbod van antieke succulentenliteratuur. Talrijke nederlandse titels en vele jaargangen van Succulenta bevinden zich daarbij.

SCHUMANN, Karl: GESAMTBESCHREIBUNG DER KAKTEEN (Monographia Cactacearum), 2e druk, Berlijn 1903. Een mooie nauwkeurige nieuwdruk in leder, in een kleine oplage, is direct leverbaar. Prijs DM 185,- plus porto.

JÖRG Köpper

Lockfinke 7

D 5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het september-nummer moeten vóór 15 augustus bij de heer **Fr. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Wegens verhuizing te koop: mijn cactusverzameling. La Garde, Floreffestraat 30a, Someren. 04937-2726.

Op woensdag en zaterdag van 9-12.30 uur kunt U mijn planten bezichtigen en eventueel ruilen of kopen. Gevraagd: planten of stekken van *Delosperma aberdeenense* en diverse rotsplanten, zo mogelijk op naam. Freek Hoogvliet, Bergweg 14, 7242 ER Lochem, tel. 05730-3724.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig. Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-646277

Te koop gevraagd de volgende mamm. soorten: -albicoma, -artoflorens, -aureilana, -herrerae, var. albiflora, -humboldtii, -lindsayi, -pectinifera, -poselgeri, -saboae, -slevinii, -tetrancistra, -theresae, -thornberi, -rettigiana, -verhaertiana (-phitauiana), -viereckii, -viginis, -wrightii, var. wilcoxii. Peter Franken, de Savornin Lohmanlaan 23a, 3038 NB, Rotterdam, tel. 010-672089.

NIEUWE LEDEN

- Cactus en Succ. Journal, P.O. Box 3010, Santa Barbara California/USA.
- Brom A.F.M. v.d., Eidelhof 19, Amersfoort.
- Werf-v. Kesteren Mevr. v.d., Valkenstein 1103, Ede.
- Boer-v. Gisbergen Mevr. de, Vlierstraat 2, St. Michielsgestel.
- Dumon Marc, Nieuwe Steenweg 156, De Haan/België.
- Stanley G., 6736 Fulton Street, San Francisco/USA.
- Brink R.P. v.d., H. Bentinckstraat 14, Naarden.
- Slosse William, Bauwenslaan 13 bus-7, Koksijde/België.
- Hams Mevr. G., Lod. v. Nassastraat 23, Zwijndrecht.
- Vervloet Carolus, Ringbaan 39, Koekelare/België.
- Mulder H., Schultenweg 67, Eelde.
- Vries Robert de, Steenboekstraat 27, Hoorn.
- Fierlier-Bakker Mevr. J., Dennenlaan 168, Zwanenburg.
- Oosterhoudt-de Haas Fam., Talmastraat 27, Veenendaal.
- Wingerden-Hissink Mevr. v., Schuilingstraat 4, Deventer.
- Vergeer H.C., Jeanne d'Arclaan 340, Amstelveen.
- Lemmens G., Leopoldslei 50, Brasschaat/België.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,- toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

VAN DER AUWERA

Tuincenter
150 Reetse steenweg
2630 Aartselaar (België)

Phyllo's Echeveria's Tel.: 3 888 88 16

Plantenverkoop en bezoek verzameling Pierstraat 97, 2838 Reet (op 500 m van tuincenter)

Open vanaf 12 maart tot oktober op di. 9-18 en za. 9-17 uur.

CACTUSBEURS AFDELING IJSSELSTREEK

Traditiegetrouw wordt ook dit jaar wederom de "Succulentenbeurs van het Oosten" georganiseerd en wel op:

Zaterdag 31 augustus 1985, Hanzehof, Coehoornsingel te Zutphen.

Aanvang beurs 11.00, zaal open 10.00 uur. Einde beurs 16.00 uur.

De accommodatie in de zaal "Buitensociëteit" van de Hanzehof geeft voldoende ruimte voor eenieder terwijl bovendien in ruime mate parkeergelegenheid aanwezig is. Tevens is er de mogelijkheid de inwendige mens te versterken aan het restaurantbuffet.

Reservering tafelruimte.

Gezien de hoge kosten welke aan de luxe accommodatie zijn verbonden verzoeken wij u tijdig, d.w.z. in elk geval vóór 1 augustus a.s. tafels te reserveren door storting van het verschuldigde bedrag op postrekening 5688711 t.n.v. A. Melcherts te Losser.

Tarieven: 2,50 per strekkende meter. Maximum bestelling: 3 meter! Voor handelaren speciale condities op aanvraag.

Inlichtingen: te verkrijgen bij dhr. C. Wonnink, Mgr. Nolensstr. 25, 7204 LK Zutphen. Tel.: 05750-24036.

N.B.: Indien u niet reserveert loopt u het risico géén tafelruimte meer te kunnen huren.

Het is niet toegestaan op onze beurs natuurimporten mee te brengen!

De Beurscommissie afd. IJsselstreek.

ZOJUIST VERSCHENEN

Vergleichsliste (vergelijkingslijst) der tot nu toe verschenen PR-veldnummerlijsten, met commentaar, 12 blz. U kunt de lijst aanvragen door fl. 3,50 aan postzegels (incl. porto) te sturen aan: Sjef Theunissen, Vierschaarstraat 23, 4751 Oud-Gastel.

DE CACTUS

Kaal staat hij voor de blankheid der gordijnen,
Verschompeld in wat kiezel en wat zand
En mist zijn ziel: het alverschroeiend schijnen
Der eeuwge zomers van zijn vaderland.

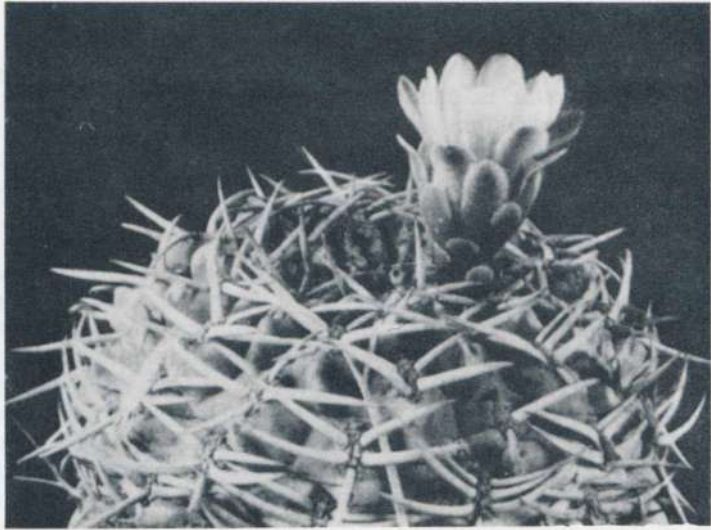
Maar aan het einde van zijn lijdzaam dulden,
Spruit op een lichten morgen, als een vlam
van 't heet verlangen dat hem gans vervulde
Een bloem van heimwee uit zijn dorren stam.

Hij bloeit; en in dien onverwachten droom
laat hij een stond zijn heimlijk wezen blinken
In 't graf van broze bloemblad en aroom,

Zoals de dichter die, na harden strijd,
Zijn innigst voelen in een lied doet klinken
En weerkeert tot zijn oude eenzelveigheid.

Jan van Nijlen, 1884

*Gymnocalycium
hybopleurum* var. *ferox*
Backbg.

Reproducties van
afbeelding in
Backeberg, Das
Kakteenlexikon

wordt thans aangeduid met Argentinië (Cordoba). Backeberg vermeldt de bevinding van Hosseus dat deze soort niet te zamen groeit met *G. multiflorum*. Tevens zouden volgens Hosseus de planten sterk spruiten. De door Backeberg aangehaalde bevindingen van Hosseus staan in zijn *Nótas Sobre Cactaceas Argentinas*, deel I, verschenen in *Archivos de la Escuela de Farmacia de la Facultad de Ciencias medicas de Cordoba* uit het jaar 1939. Hosseus haalt uitvoerig de gegevens die Schumann vermeldde aan. Wat Hosseus identificeert met de var. *hybopleura* zijn planten uit het departement Cruz de Eje, prov. Cordoba. Uit recent veldonderzoek van o.a. Ritter weten we dat bij Cruz del Eje een multiflorum-vorm groeit, die onlangs beschreven werd onder de naam *G. schuetzianum*.

Terug naar Backeberg en *Die Cactaceae*. Hij vermeldt verder dat de beschrijving in 1935 gebaseerd was op een grote(re) importzending. Voor het eerst wordt er een plant met de naam *G. hybopleurum* afgebeeld. In aansluiting op zijn *G. hybopleurum* geeft Backeberg nog de beschrijving van de var. *euchlorum*.

In zijn *Kakteenlexikon* beschrijft Backeberg nog een viertal nieuwe variëteiten, te weten *breviflorum*, *centrispinum*, *ferocior* en *ferox*. Op de waarde en betekenis van deze variëteiten wil ik hier niet ingaan. Dat gebeurde ondermeer in het hierboven aangehaalde artikel van Slaba.

Dat de vraagstelling in de titel niet nieuw is, bewijst de publicatie van Koop in *K.u.a.S.* 1975 p. 219. Ook hij begint met een overzicht van de historische gegevens. Vervolgens geeft hij een uitvoerige beschrijving van *G. hybopleurum* sensu Backeberg aan de hand van importplanten, verzameld door Rausch. In het artikel zijn deze planten afgebeeld. Rausch verzamelde ze in de omgevingen van Andalgala en Hualfin in de Argentijnse provincie Catamarca en voorzag ze van zijn veldnummer WR 145. Het artikel bevat echter ook afbeeldingen met het onderschrift *G. hybopleurum* BO 56. Deze planten zijn door Borth verzameld in de omgeving van Ulapes in de provincie La Rioja. De vindplaatsen van WR 145 en BO 56 liggen zo'n 500 km van elkaar. Het zou buitengewoon interessant zijn de zaadvorm van spec. BO 56 te kennen. Het zaadtype van de planten uit de omgeving van Andalgala en Hualfin zou men nog tot dat van de *Mostiana* kunnen rekenen. Echter, uit het gebied rond Ulapes in het zuiden van La Rioja zijn mij geen planten bekend met een dergelijk zaadtype. Wel zijn uit dit gebied planten afkomstig die behoren tot de soorten *G. castellanosii* en *G. bozsingianum*. De zaadvorm van deze

planten uit de serie der *Castellanosiana* is onmogelijk te verwarren met dat van de *Mostiana*. *G. castellanosii* is nogal variabel in zijn bedooring en het verdient dan ook aanbeveling de Backebergse *hybopleurum*-variëteiten *ferox* en *ferocior* ook te beschouwen ten opzichte van deze soort. Het zal me evenmin verbazen - of liever gezegd het zal me verbazen als het niet zo is - als blijkt dat de var. *ferox* en *ferocior* beschreven zijn aan de hand van planten afkomstig uit het zuidelijke deel van La Rioja.

Maar terug naar de vraagstelling. Schumann gaf voor zijn var. *hybopleura* aan dat de plant nogal afweek van het type maar dat de verwantschap eenduidig naar voren kwam uit de vorm van de bloem. Hij vermeldt niets over het zaad; dat is jammer, maar in die tijd werd daar nog weinig aandacht aan besteed. Wel gaf hij aan dat de planten uit Paraguay afkomstig waren. Zoals we weten zijn de opgaven over de herkomst vaak onvolledig of onjuist. Rond de eeuwwisseling werden evenwel veel cactussen uit Paraguay ingevoerd. Men denke aan de planten waar Hassler over schreef, de Paraguayaanse "denudatums", maar ook aan de tocht van Fric. Waarom zou derhalve aan de opgave van Schumann getwijfeld moeten worden? Dit wordt nog versterkt als men de literatuur van rond de eeuwwisseling leest; vergelijkingen tussen *E. multiflorus* en de nieuw-geïmporteerde *denudatum*-vormen worden regelmatig gemaakt.

De planten sensu Backeberg komen ongetwijfeld uit het noorden van Catamarca, Argentinië. Latere veldonderzoekingen hebben dat ruimschoots aangetoond. Een uitvoerige plantbeschrijving kan men vinden in het al eerder genoemde artikel van Koop.

Opmerkelijk is dat, voor zover de literatuur uit de jaren rond 1900 dat aangeeft of juist niet aangeeft, uit Catamarca toen geen *Gymno*'s bekend waren. Wel bijvoorbeeld uit de bergen van Cordoba, waar o.a. *G. multiflorum* thuishoort. Die was evenwel al in 1845 beschreven. In 1906 verschijnen de nieuwbeschrijvingen van *Echinocactus (Gymno) mostii* en *E. (Gymno) kurtzianus*, beide uit Cordoba afkomstig. Voor *Gymno*'s uit de provincie Catamarca moeten we wachten tot het begin der jaren twintig (*G. baldianum*).

Mijn conclusies zijn: er is geen enkele reden om aan te nemen dat Schumann met de var. *hybopleura* dezelfde planten bedoelde als later Backeberg met *G. hybopleurum*. Wat voor een plant Schumann beschreef(!) is niet meer te achterhalen en die plant is evenmin in een foto of tekening vastgelegd. Het blijft natuurlijk altijd mogelijk te speculeren, wat Schumann dan wel voor planten bedoelde: *G. fleischerianum*, *G. paraguayense*? Het beste lijkt mij de naam *Echinocactus multiflorus* var. *hybopleura* aan te merken als een nomen dubium en verder te vergeten.

De verwijzing van Backeberg naar de aanduiding van Schumann is incorrect. Backeberg geeft nergens aan op welke grond hij tot de overtuiging kwam dat zijn planten overeenstemmen met die welke Schumann voor ogen had. Indien Backeberg de planten die hij beschreef *Gymnocalycium hybopleurum* Backbg. genoemd had zonder te verwijzen naar Schumann en als hij zijn beschrijving had gecompleteerd met een Latijnse diagnose, dan had hij een correcte nieuwbeschrijving gegeven.

Thans moet de conclusie luiden dat de naam *G. hybopleurum* (Schum.) Backbg. niet bestaat. De planten onder die naam, zoals *G. spec. WR 145*, zijn dus naamloos. Het is dan ook een taak voor degene die over voldoende veldkennis van deze planten beschikt en ook origineel materiaal tot zijn beschikking heeft, ze alsnog officieel te beschrijven.

De schrijver is dank verschuldigd aan de heer A. Hofman voor het beschikbaar stellen van de originele tekst van Hosseus' artikel. Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen

Mesembryanthemaceae (XLVIII)

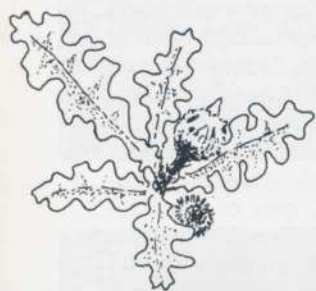
FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

77. *Micropterum* Schwantes

(Afgeleid van micro = klein en pteron = vleugel; heeft betrekking op de slecht ontwikkelde hokdeksels van de zaaddoos)

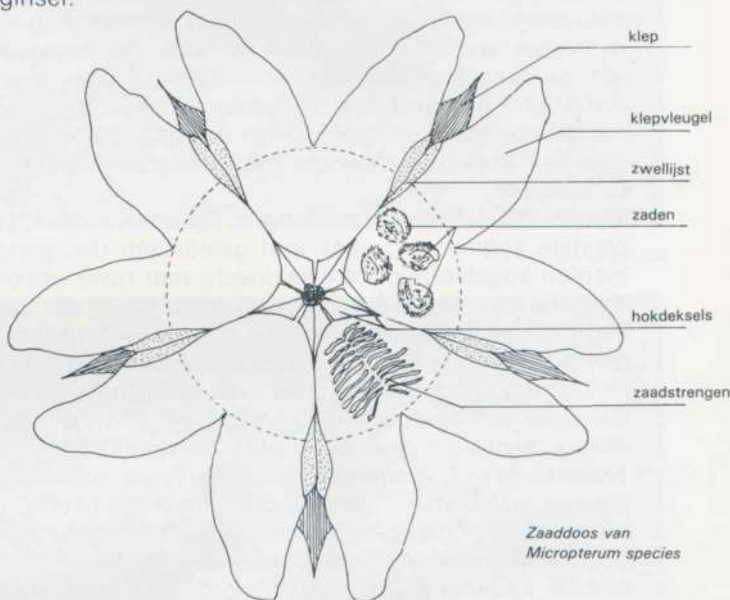
Een geslacht van éénjarige planten met een liggende groeiwijze. We komen ze niet of nauwelijks tegen in liefhebbers-collecties. Ook in de prijslijsten van zaadhandelaren ontbreken ze veelal. De planten hebben, op één soort na, langwerpige tot spatelvormige bladeren. Die ene uitzondering is *M. herrei* en deze plant heeft veervormig ingesneden bladeren.

De planten kunnen - als u tenminste de zaden te pakken kunt krijgen - door zaaien vermeerderd en 's zomers buiten gekweekt worden. De bloemen stellen niet zo veel voor; ze zijn meestal nogal klein met korte bloemblaadjes en een vrij groot vruchtgebinsel.

Bladvorm van
Micropterum herrei

Tekeningen: A. de Graaf
naar een afbeelding
in Schwantes, *Flowering
Stones and
Mid-day Flowers*

Zaaddoos van
Micropterum species

Het geslacht omvat volgens Jacobsen 6 soorten met 3 variëteiten.

De natuurlijke groeiplaatsen liggen wijd verspreid in de Kaapprovincie. Als afbeelding geven wij u slechts een schets van de voor Mesems afwijkende bladvorm van *M. herrei* en een schematische tekening van de zaaddoos van een *Micropterum species*, zoals die voorkomt in Schwantes, "Flowering Stones and Mid-day Flowers". Een schitterend boek, dat helaas uitverkocht is, doch dat via onze bibliotheek wel ter inzage te verkrijgen is.

Zoals u ziet zijn de hokdeksels slecht ontwikkeld; ze bedekken maar een zeer klein gedeelte van de vakjes waarin zich de zaden bevinden. De zaden liggen na opening van de capsules open en bloot. De klepvleugels zijn geheel teruggeslagen en de hokdeksels bieden nauwelijks enige bescherming tegen directe uitstroming van de zaden. Deze bouw van de zaaddoos is de meest primitieve van de onder-familie der *Mesembryanthemaceae*: de *Ruschioideae*.

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht
Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge

(wordt vervolgd)

Het Argentijnse geslacht *Tephrocactus*

J. LAMBERT Ir. A.I.Gx.

Ofschoon sommige botanici heden ten dage nog steeds de *Tephrocactus*-*sen* tot het geslacht *Opuntia* rekenen, werd deze groep reeds in 1868 als zelfstandig geslacht afgezonderd door Lemaire.

Tephrocactus onderscheidt zich van *Opuntia* door de ronde, niet afgeplatte segmenten, de omhulde stuifmeelkorrels, de diepere, gewelfde areolen, de verdrogende en dan openbarstende vruchten en de zaden die een poreuze arillushuid met sterk ontwikkelde "vleugels" hebben.

De definitie van het geslacht, zoals onlangs door Kiesling opnieuw werd formuleerd, luidt als volgt: "Alleenstaande ronde bloemen. Vruchtbeginsel kogelvormig tot subkonisch, groen of grijsachtig, met regelmatig verspreide areolen. Deze laatste gewelfd, met bundels roodachtige glochiden, de bovenste areolen tevens met doornen. Zaadholt subkonisch of afgeknot kogelvormig; stijl spoel- tot knotsvormig; stempel met weinig talrijke, korte dikke lobben, bedekt met papillen. Kroon rond, met een beperkt aantal bladeren, gewoonlijk wit of roze, soms geel of rood, met een parelmoerachtige glans. Meeldraden talrijk, in dichte bundels, gemakkelijk kwetsbaar. Vruchten droog, openspringend langs een onregelmatige barst. Zaden omringd door een poreuze arillushuid (van funiculaire oorsprong) met twee zijdelingse vleugels.

Planten met losse vertakkingen, gevormd door verschillende opeengeplaatste segmenten, vaak met geledingen die gemakkelijk afbreken. Segmenten kogelvormig tot cilindrisch, met ruwe opperhuid, grijs of bruin tot donkergroen; knobbels ongeveer even hoog als breed, of iets breder dan hoog. Areolen gewelfd, aan de toppen van de knobbels, al dan niet beoornd; glochiden steeds aanwezig, sterk ontwikkeld en roodachtig gekleurd. Bladeren konisch, zeer snel afvallend".

De naam van de door Lemaire aangegeven type-soort *Tephrocactus diadematus* dient door de naam *T. articulatus* (Pfeiffer) Backeberg vervangen te worden, daar *T. diadematus* aan de laatste synoniem is gesteld en de naam *Cereus articulatus* Pfeiffer (1837) prioriteit heeft.

Het verspreidingsgebied van het geslacht beperkt zich tot het westen en het noordwesten van Argentinië, te weten de provincies Salta, Catamarca, Tucuman, La Rioja, Santiago del Estero, Cordoba, San Juan, San Luis en Mendoza. (Een aantal niet-Argentijnse soorten (uit Bolivia, Chili en Peru) welke eveneens bij de liefhebbers verspreid zijn onder de geslachtsnaam *Tephrocactus* behoren in feite tot het geslacht *Maihueiniopsis*). De planten groeien er op zeer droge, steenachtige of zandachtige vlakten en flauwe hellingen, tussen 500 en 2500 meter boven de zeespiegel.

Een eerste, sterk verspreide soort is *Tephrocactus articulatus*, met twee goed afgetekende variëteiten: *T. articulatus* var. *articulatus* en *T. articulatus* var. *oligacanthus*.

De plant neemt in de natuur de vorm van kleine boompjes aan, die tot 40 cm hoog worden. De "stam" bestaat uit één tot drie ietwat dikkere, opeengestapelde segmenten van ongeveer 5 cm diameter; de vertakkingen tellen op hun beurt tot maximum 8 segmenten. Deze breken zeer gemakkelijk af, en daar ieder afgefallen segment gaat wortelen en een nieuwe plant doet ontstaan, ontmoet men, niettegenstaande de tamelijk grote variabiliteit van deze soort, volkomen gelijkvormige populaties, die in feite klonen zijn.

De huidskleur is groenachtig grijs; de nieuwe knobbels zijn door een donkere streep omringd.

Tephrocactus alexanderi, omgeving Senor de la Pena

Foto's van de schrijver

Tephrocactus articulatus var. *articulatus* nabij Nonogasta

De variëteit *articulatus* is meestal volkomen doornloos, of draagt slechts enkele zeer korte, rudimentaire, afgeplatte doornen. Vroeger werden deze twee vormen wel eens als aparte variëteiten beschouwd, en resp. als "var. *inermis*" en "var. *calvus*" bestempeld.

De bloem is parelmoerachtig wit, soms met een weinig roze.

De variëteit *oligacanthus* is een der meest populaire Tephro's bij de liefhebbers. Ze valt op door haar zeer eigenaardige bedoorning; deze beperkt zich tot de zijdelingse en bovenste areolen van ieder segment en bestaat uit sterk afgeplatte, papierachtige doornen, grijsachtig wit van kleur. Soms treft men daarnaast ook een aantal meer stevige, rechtafstaande doornen aan, die dan bruin gekleurd zijn. Deze variëteit werd vanwege haar variabiliteit vroeger verspreid onder verschillende benamingen, zoals "var. *papyracanthus*", "var. *diadematus*", "var. *polyacanthus*" en "*Opuntia turpinii*".

Het verspreidingsgebied van *T. articulatus* omvat de provincies Salta, Catamarca, San Juan, La Rioja, het westelijk deel van Cordoba, tot in Mendoza en San Luis. Er zijn geen specifieke gebieden aan te wijzen voor de onderkende variëteiten.

Tephrocactus molinensis bewoont slechts een beperkt areaal in de provincie Salta. De soort dankt haar naam aan het plaatsje Molinos, ten zuiden van Cachi.

De plant vormt bosjes van 15-25 cm diameter en een hoogte van 5-10 cm; de segmenten zijn donker grijsgroen. De glochiden zijn mooi baksteenrood, terwijl ieder areool daarenboven nog een ring borstelharen draagt. De bloem is parelmoerachtig wit, met een roze tot bruinachtig hart, groene meeldraden en gele helmknoppen. Deze soort is nauw verwant met de voorgaande.

Tephrocactus (aoracanthus var.) paediophilus
ten westen van Chepes

Tephrocactus aoracanthus
ten noorden van de stad San Juan

Tephrocactus weberi groeit in de omgeving van Molinos samen met *T. molinensis* doch het verspreidingsgebied strekt zich veel verder zuidwaarts uit tot in de provincies Catamarca, Tucuman (westelijk gedeelte), La Rioja en San Juan.

De planten vormen bosjes van 20 tot 30 cm diameter en een hoogte van 18 cm. Het betreft een sterk bedoornde soort. De segmenten zijn geelachtig groen. De bloem is geel tot rood, met gele of roze meeldraden en gele helmknoppen. De zaden, met de zeer sterk ontwikkelde arillus, hebben de vorm van een komma, of van een mensenoor.

Er werden twee variëteiten beschreven, nl. de var. *dispar*, met kortere doornen, en de var. *setiger*, met meer naar boven gerichte doornen. Een derde, niet beschreven variëteit werd door Walter Rausch te Amblayo (prov. Salta) ontdekt: de segmenten blijven kleiner, de doornen zijn eveneens kleiner en minder talrijk, en de plant bloeit gemakkelijker in cultuur.

Tephrocactus geometricus is slechts bekend van één enkele vindplaats, nl. Angostura del Guanchin, ten noorden van Tinogasta (prov. Catamarca). De plant vormt bosjes van 15 cm hoog. De segmenten zijn geelachtig groen. De onderste areolen dragen alleen glochiden en borstels; de bovenste dragen daarenboven nog 3 tot 5 afgeplatte, sterk gekromde doornen, wit tot zwart gekleurd en tegen de segmenten aangedrukt. De bloemen zijn wit. Deze soort is nauw verwant met *T. alexanderi*, doch telt minder doornen.

Tephrocactus aoracanthus vormt bosjes tot 30 cm hoog. Segmenten gemakkelijk afbrekend, bolvormig, van 5 tot 8 cm hoog en met ongeveer dezelfde diameter. Areolen met witachtige wol, soms wat bruin in het midden, en roodachtige tot bruinachtige glochiden van ongeveer 5 mm lang. De onderste areolen zijn klein (2-3 mm) en onbedoornd; de bovenste zijn veel groter (tot 6 mm) en dragen 1 tot 7 sterke, witachtig tot bruin gekleurde doornen, met een breedte van 2 à 3 mm aan de basis, en een lengte van 7 tot 15 cm.

De bloemen zijn wit of licht roze. De areolen op het pericarpellum dragen talrijke glochiden, de bovenste daarenboven ook harde, donkere doornen. De meeldraden zijn wit, met gele helmknoppen.

De soort bewoont de provincies La Rioja en San Juan, alsook het westen van Cordoba en het noorden van Mendoza.

Tephrocactus paediophilus wordt als een vorm van *T. aoracanthus* beschouwd. Ze onderscheidt zich door de uitzonderlijk lange doornen (tot 25 cm en meer) en zou mijns inziens wel de status van variëteit verdienen.

Tephrocactus alexanderi vormt bosjes tot 50 cm hoog en breed, met losse vertakkingen. De segmenten zijn olijfgroen tot askleurig. De areolen dragen 4 tot 14 doornen, waarvan 1 tot 6 kleinblijvend en doorschijnend, 1 à 2 cm lang en tegen de plant aangedrukt zijn. De overige zijn stevig, rechtstaand of enigszins gebogen, grijsachtig of blauwachtig gekleurd (zelden wit in de onderste areolen) en worden 2 tot 4 cm lang. De glochiden zijn geelachtig roze.

De bloemen zijn groot, met een diameter van 5 tot 7 cm en wit of roze. In de volksmond heet deze soort "bola de Indio". Men vindt ze in de provincies Catamarca, La Rioja, San Juan en in het noordwesten van San Luis. Ze groeit in zandachtige tot steenachtige gronden, die soms iets zout zijn, op een hoogte van 500 tot 800 meter. De plant speelt een belangrijke rol in het vastzetten der duinen, welke tot tientallen meters diameter en 3 meter

hoog kunnen zijn; de opperste segmenten groeien boven op de duinen, terwijl de onderste, die met zand bedekt zijn, afsterven. Daar waar één enkel exemplaar aan de oorsprong van de zandheuvel ligt ontstaan aldus een groot aantal afzonderlijke planten.

Het is een der mooiste en interessantste soorten, ook in de cultuur.

Tephrocactus halophilus is een soort die zich beperkt tot de provincie San Juan, in de omgeving van de Sierra Pie de Palo. De onregelmatige bosjes worden slechts 15 cm hoog en breed. Asgrauwe segmenten van 6 cm hoog en 3 tot 5 cm diameter, met talrijke knobbels. Areolen met witte wol en weinig ontwikkelde, lichtroze glochiden; 9 tot 12 soepele doornen van 4 à 5 cm lang, witachtig tot grijsachtig van kleur. Bloemen van 5 cm diameter, wit tot licht roze of zalmkleurig. Verwant met voorgaande soort.

In de cultuur zijn Tephrocactussen niet veeleisend; ze vragen een goed doorlatende, lichte grond en behoorlijk water in de zomer. 's Winters moeten ze echter droog gehouden worden, waarbij ze dan wel lage temperaturen verdragen. Voor het merendeel zijn het trage groeiers (met uitzondering van *T. articulatus*) en zij ontmoedigen hun verzorgers nogal eens doordat ze zeer moeilijk tot bloeien overgaan in ons klimaat. Veel licht is een "must", en dan nog liefst onder plastic of in de open lucht ('s zomers), zodat ze van de UV-stralen der zon kunnen genieten.

Bij helder weer in de winter kan eens goed luchten en benevelen geen kwaad.

De planten zijn zeer gemakkelijk via stek te vermeerderen.

Literatuur:

Kiesling, R.: 1984, Estudios en Cactaceae de Argentina: Maihueniopsis, Tephrocactus y generos afines (Opuntioideae). Darwiniana **25** (1-4), 171-215.

Leighton-Boyce, G. & Iliff, J.: 1973, The Subgenus Tephrocactus. Succulent Plant Trust, Morden.

Passendalestraat 84, 8698 Zonnebeke

De continentale Ancistracanthae (I)

Th.M.W. NEUTELINGS

In de afgelopen twee jaar heb ik een aantal verwantschapsgroepen uit het geslacht *Mammillaria* de revue laten passeren. Het *microcarpa*-complex (Succ. 1983, **62**, p. 29 en 58) en de daaraan verwante *mazatlanensis*-groep (Succ. 1983, **62**, p. 107) omvatten soorten die alle voorkomen op het Mexicaanse vasteland. Vervolgens maakte ik een overstap naar het lange schiereiland Neder-Californië en besprak de aldaar voorkomende soorten die gerekend worden tot de *Ancistracanthae* (Succ. 1984, **63**, p. 234, 255, 282 en 1985, **64**, p. 15, 36, 67, 81, 115 en 135). Deze Nedercalifornische Ancistracanthae waren te onderscheiden in een viertal groepen, te weten de *dioica*-, de *goodridgii*-, de *albicans*- en de *schumannii*-groep. Evenwel, op het vasteland van Mexico komen nog een viertal soorten voor die duidelijk verwant zijn met de Nedercalifornische Ancistracanthae. Het zijn de soorten *M. thornberi*, *M. mainiae*, *M. yaquensis* en *M. boolii*. Velen beschouwen *M. boolii* als nauw verwant met *M. schumannii* en *M. insularis*. De andere drie vormen een eigen groep, die door sommigen tot de *microcarpa*-groep gerekend wordt. Alvorens in een volgend artikel in te gaan op een nieuwe ordening die leidt tot de oprichting van een nieuwe serie *Megastigmatae* (= met grote stempels) zullen eerst de vier genoemde soorten besproken worden.

Mammillaria boolii

Foto van de schrijver

Mammillaria boolii Lindsay (1953)

Deze ruim 30 jaar geleden beschreven soort werd vernoemd naar de heer Bool, die de aantrekkelijke plantjes vond nabij de San Pedrobaai in de staat Sonora, Mexico.

Plantkenmerken:

Lichaam: bolvormig (in de natuur ook spruitend), 3,5 cm hoog, 3 cm Ø, onder cultuuromstandigheden groter wordend.

Wortelstelsel: peenvormig met vezelige zijwortels.

Axillen: aanvankelijk met witte wol, later kaal.

Randdoorns: ca. 20, wit, naalddun, 15 mm lang.

Middendoorn: 1, 15-20 mm lang, gelig met donkerdere, geelbruinige, omgebogen punt, afstaand.

Bloemen: tot 30 mm lang en 30-45 mm Ø, roze met lichtere bloembladranden; stempel 4-lobbig, groen.

Vrucht: 30x5 mm, knotsvormig, oranje.

Zaad: zwart met putjes.

Groeiplaats: San Pedrobaai en San Carlosbaai, staat Sonora, Mexico.

Velen beschouwen deze soort slechts als een variëteit van *M. insularis*, terwijl anderen nog verder gaan door zowel *M. insularis* als *M. boolii* te zien als variëteiten van *M. schumannii*. Ook Krainz constateerde deze verwantschap. Evenwel, vanuit geografisch oogpunt mogen we niet vergeten, dat de staat Sonora door de Californische Golf van Neder-Californië gescheiden wordt. Een scheiding die zich ruim 20 miljoen jaar geleden voltrok. Na die scheiding doorliepen de Nedercalifornische Megastigmatae hun eigen evolutie. Natuurhistorisch gezien zou het dan ook verklaarbaar kunnen zijn dat zowel *M. schumannii* en *M. insularis* als *M. boolii* van dezelfde voorouders afstammen.

In dit verband is het interessant te mogen constateren dat, ondanks de gescheiden ontwikkelingen, deze groep planten die zo karakteristieke stempelvorm behouden heeft; wel zijn er variaties in grootte, kleur en aantal lobben. Voor de liefhebber is *M. boolii* een mooi, kleinblijvend plantje, dat bij een normale verzorging zijn schitterende, grote bloemen tijdens de zomermaanden vrij regelmatig tentoonspreidt. Ook de oranjegekleurde, lange besvruchten zijn aantrekkelijk om te zien. Daarbij dienen we wel voor ogen te houden dat de bloem zelfsteriel is. Een grondmengsel van klei of leem en grof zand vermengd met wat kleine gebakken kleikorrels of iets dergelijks wordt door deze planten erg op prijs gesteld. Vanwege de dikke peenachtige hoofdwortel stellen zij een wat hogere pot op prijs.

Zaaien geeft na drie jaar al bloeibare plantjes.

Lau publiceerde voor deze soort de veldnummers 775, San Pedrobaai en 776, Agua Prieta; beide groeiplaatsen liggen in de Mexicaanse staat Sonora.

De benaming *Mammillaria buxbaumiana* Hort. is een oudere catalogusnaam voor *M. boolii*. (wordt vervolgd)

Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

Het wel en wee van succulenten verzamelen

ANNEMIEKE VAN LING

2 mei

Al een paar weken lang snel ik - terug van mijn werk - naar boven, in de hoop dat een van mijn bladcactussen eindelijk in bloei is. Eén knop is zo groot en de blaadjes ervan zijn al zo bol gaan staan, dat ik steeds denk: vandaag nog! Omdat ik nu al zelfs de meeldraden kan zien, vermoed ik dat het er deze avond toch echt van zal komen. En inderdaad: als het bedtijd is, kan ik de felrode bloem in al haar pracht bewonderen. Drie knoppen, in grootte variërend, beloven nog wat voor de toekomst.

3 mei

Thuis vind ik twee brieven uit Engeland, waarvan één met een metalen buisje, dat één stukje van *Frerea indica* bevat. Helaas is dit buisje tijdens de reis naar Nederland ingedeukt, waardoor mijn stekje gekneusd is. Ik snijd het stekje daarom in tweeën. Het stammetje van *Frerea indica* krijg ik vooruitlopend op de eigenlijke zending met stekjes toegestuurd. Mijn correspondentievriend heeft het namelijk voor mij bij een kennis gehaald en kon moeilijk een paar weken met de verzending ervan wachten.

4 mei

Een van mijn *Duvalia's*, vermoedelijk een *D. parviflora*-hybride, is aan haar bloeiperiode begonnen. Binnen de familie der aasbloemen zijn *Duvalia's* altijd goed te herkennen aan de bijzondere stuurradvorm. Alleen het onderscheid tussen de verschillende soorten ligt niet zo eenvoudig, of je moet wel heel bijzondere exemplaren hebben, zoals *D. angustiloba*, *D. maculata* of *D. corderoyi*. *D. angustiloba* heb ik misschien in bezit, maar daar kan ik pas zeker van zijn na de eerste bloem. Mijn nu bloeiende *Duvalia* is in ieder geval moeilijk te determineren aan de hand van de kleuren, want de blaadjes van het slechts één centimeter grote bloempje zijn de eerste dag nog paarsbruin, maar worden na verloop van tijd steeds bleekgroener. Het fraai gevormde rozebruine hartje wordt dan echt crèmekleurig.

8 mei

's Avonds ben ik druk bezig om stekjes te verzamelen voor mijn Engelse pen-vriend. Voorzichtig wikkel ik ze in zachte tissues en stop ze in twee sigaren-kistjes. Het gewicht ervan houd ik onder de 250 gram, zodat ik ze nog als brief kan versturen.

Door het zachte weer van de laatste dagen heb ik er alle hoop op dat er geen vorst meer komt. Daarom wacht ik niet meer totdat de IJsheiligen (12, 13 en 14 mei) voorbij zijn en zet ik alvast een paar dienbladen met cactusjes en vetplantjes in mijn broeibak buiten in de tuin. Dat betekent wel dat een aantal geraniums en pelargoniums, die ik sinds begin april in de bak heb staan om ze aan de buitenlucht te laten wennen, eruit moeten. Zij kunnen hun vaste plaats aan de muur van het huis weer innemen. Gelukkig is mijn broeibak nu helemaal waterdicht, dank zij een speciale kit en een kleine overkapping van aluminium hoekprofieltjes in het midden boven de scheiding van de vier ruiten. Een watervast verlijmd plank waar de bak op is gemonteerd, weert zoveel mogelijk negatieve invloeden van buitenaf: vocht, koude en ongedierte. Sommige mieren, pissebedden en oorwurmen zal het echter toch wel lukken om binnen te dringen. Ik ontdek nu zelfs weer zo'n vervelende zwarte snuitkever op de bodem. Uit voorzorg strooi ik maar wat gif (Aa-fleur) langs de randen van de bak.

16 mei

Na deze Hemelvaartsdag is het verpotten bijna gebeurd. Al met al heb ik een flinke klus achter de rug, want zo'n driehonderd planten en plantjes hebben nieuwe aarde gekregen. Alleen een aantal planten met knopjes laat ik nog ongemoeid. Bij het verpotten heb ik slechts twee keer wortelluis ontdekt en dat is erg hoopgevend. Wie aasbloemen heeft, moet namelijk een voortdurende strijd tegen wortelluis leveren om te voorkomen dat alle planten worden aangetast. Het is jammer, maar zonder gif kan dat niet. In het begin heb ik geprobeerd een vrij vriendelijke methode aan te houden door de wortels van aangetaste planten met water en spiritus af te spoelen of zelfs met een licht "nicotinesapje", water waarin tabak had liggen weken. Toen echter ook een paar maanden oude zaailingen al wortelluis hadden, ben ik overstag gegaan. In het groeiseizoen giet ik elke maand met Undeen en aangetaste planten krijgen bij het verpotten Aa-fleur in de verse aarde. Daarmee blijf ik dus succes te hebben. Het zint me alleen niet dat ik dit jaar, voor het eerst, spint heb ontdekt. Steeds weer speur ik angstvallig mijn verzameling af, maar gelukkig blijft het nog bij de twee plantjes van de afgelopen maand.

18 mei

Elk jaar kijk ik weer verlangend uit naar de dag waarop ik mijn eerste cactusbeurs, in Gouda, heb. Jaren geleden heb ik ervaren dat zo'n cactusbeurs voor beginners een uitstekende gelegenheid is om een eigen verzameling op te bouwen. Wat de aasbloemen betreft, is het wel jammer dat de meeste verkeer benoemd zijn, maar dat maakt het voor mij juist des te spannender als de eerste bloem in aantocht is. Het is ook wel begrijpelijk dat er veel verkeerde namen in omloop zijn, want zoveel boeken over aasbloemen zijn er nu ook weer niet. Dat echter zelfs de gewone *Orbea variegata* onder namen als *Stapelia revoluta* en *Huernia deflexa* wordt verkocht, doet je uiteraard wel denken. Maar rouwig ben ik daar niet om. De bloem van *Orbea variegata* blijft zeer fraai ogen. Ook als je er liefst tien verschillende vormen van hebt. Met een picknickmand vol met plantjes stap ik in de trein om via Utrecht naar Gouda te reizen. Gelukkig is de cactusbeurs hier op slechts vijf minuten loopafstand, zodat het gezeul met mijn plantjes net niet te veel hoeft te wor-

Duvaliandra dioscorides, vroeger bekend onder de geslachtsnaam *Caralluma*

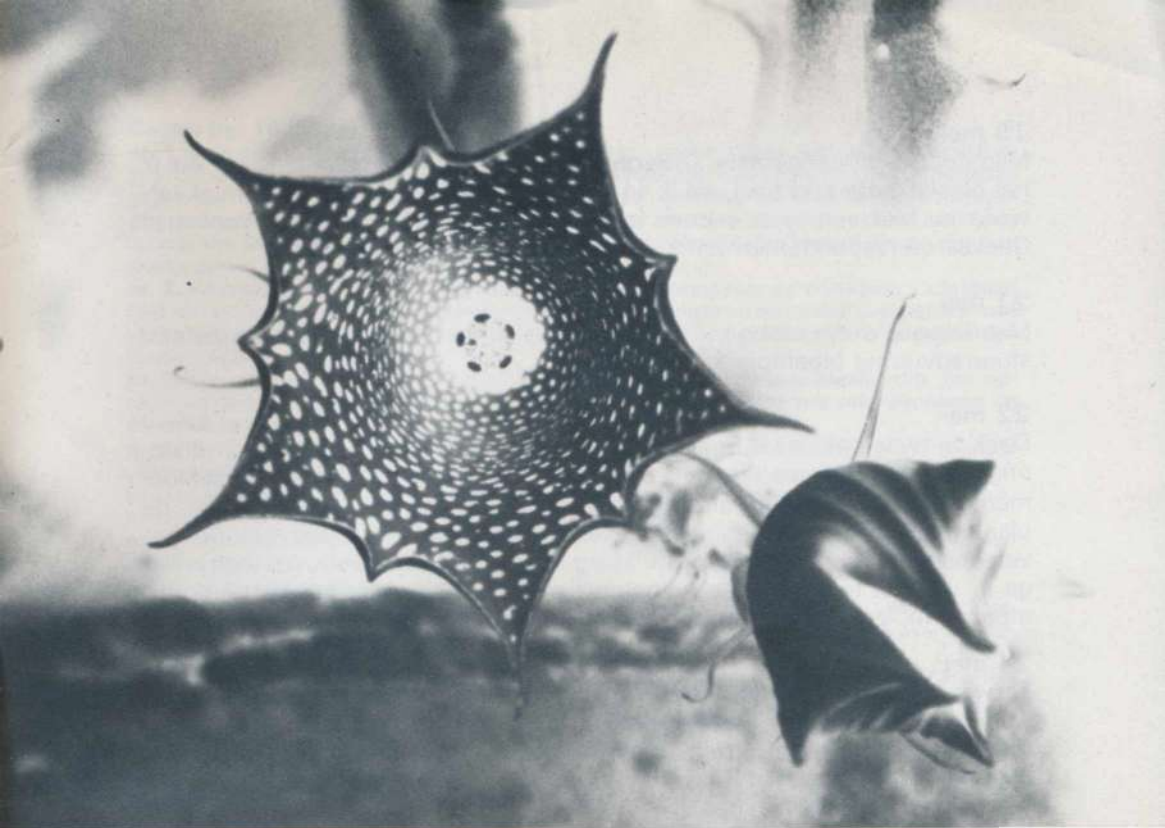
Andere foto's van de schijfster

Orbea ciliata

Foto: A. de Graaf

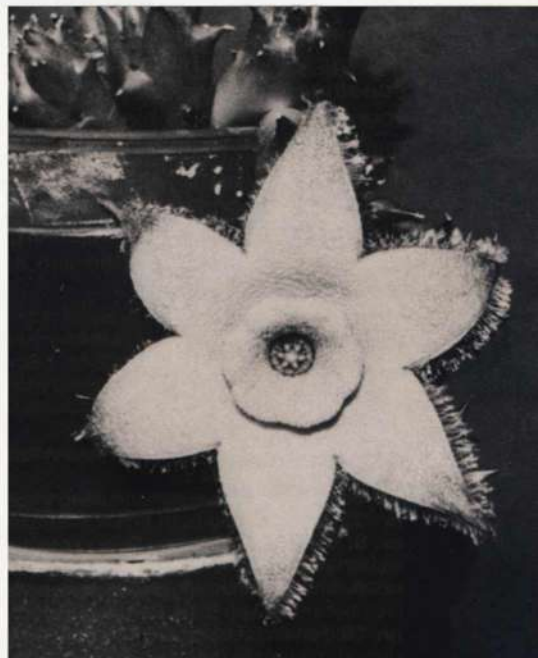

den. Doordat ik elk jaar weer meer mensen leer kennen, vind ik zo'n "marktdag" steeds gezelliger worden. Maar uiteraard draagt de goede organisatie daar ook toe bij: een cactusexpositie, de verkoop van lootjes en een tentoonstelling van postzegels met cactussen en andere succulenten verlevendigen het geheel. Elk jaar kom ik tot de conclusie dat ikzelf nog heel wat van deze postzegels mis in mijn eigen collectie. Doordat ik bij mijn meeste plantjes een foto kan tonen van de bijbehorende bloem, gaat de verkoop erg hard. Al om half 2 vertrek ik met slechts vier plantjes over en enkele nieuwe aasbloemen (en wellicht ook een nieuwe Duitse correspondentievriend) rijker.

Mijn Huernia concinna, een fijn getekend, zachtgeel, klokvormig bloempje.

Gewoonlijk zijn aasbloemen vijflobbig, maar een bloemblaadje meer of minder is niet uitzonderlijk, zoals uit deze foto's van *Orbea (Diplocyatha) ciliata* blijkt.

19 mei

Mijn door spint aangetaste *Tridentea peculiaris* is toch gaan bloeien. Als ik het plastic zakje eraf haal, zie ik één bloem, terwijl een andere bloem al verwelkt is. Met een lijstje namen in de hand verzamel ik stekken voor mijn Griekse correspondentievriend, die morgen op de post moeten.

21 mei

Mijn *Duvalia*'s zijn vroeg dit jaar. Vandaag is het *Duvalia reclinata* die een stuurradvormig bloempje toont.

22 mei

Dank zij twee pakjes uit Engeland, elk voorzien van een gezondheidsverklaring (Phytosanitary certificate), ben ik nu liefst veertig stekjes van aasbloemen rijker. Ik ben alleen al de hele avond bezig met mijn administratie: de planten inschrijven met gegevens over de herkomst, een eigen nummer geven en een naametiketje invullen. Morgen volgt het plantwerk, als mijn collega in Utrecht tenminste de beloofde nieuwe voorraad kleine plastic potjes meeneemt, want ik heb er nog maar vijf in huis.

24 mei

Terwijl ik boven op zolder met voldoening naar mijn plantjes kijk, zie ik plotseling op een verdeckte plaats een rode bloem. Een *Huernia hystrix* bezorgt me die verrassing. Zo te zien staat een knop van *Luckhoffia beukmanii* op springen. Vorig jaar herfst kwamen er voor het eerst knopjes aan, maar het miezerige weer was niet geschikt voor een verdere uitgroei. De plant bestaat nog steeds uit slechts één stam, die alsmaar langer wordt.

25 mei

Inderdaad: stukje bij beetje ontvouwt zich een fraaie roodbruine bloem waar wat geel doorheenschemert. Het is onmiskenbaar een *Luckhoffia beukmanii*.

28 mei

Het kan vandaag niet op: *Tridentea choananta*, *Huernia boleana*, *Huernia concinna* en *Duvaliandra (Caralluma) dioscorides* zijn in bloei. Frappant is vooral de vierlobbige bloem van *D. dioscorides*. Gewoonlijk zijn alle aasbloemen vijflobbig, maar het komt wel eens voor dat er één bloemblaadje te weinig of te veel is. Het laatste zie ik aan mijn *Trichocaulon pillansii*, die binnenkort al haar honderste bloempje haalt. Ook mijn *Duvalia parviflora*-hybride ziet er met drie fijne bloempjes erg lief uit. Het is al met al wel duidelijk dat de vreugdevolle bloeimaanden zijn aangebroken.

Wadenonnenlaan 373, 4006 AH Tiel

(wordt vervolgd)

TIJDSCHRIFTEN

Cactusflora jrg. 8 (1984)

nr 5. Laenen bespreekt het geslacht *Wilcoxia*. Hoste belicht het geslacht *Adenium* en vult 3 pagina's over *Tillandsia*'s.

nr. 6. Van Bever over samenstelling en zuurtegraad van cactusgrond en hoe te composteren.

nr. 7. Van Bever sluit zijn artikel over samenstelling en zuurtegraad van cactusgrond af.

nr. 8. Korte aandacht voor *Sinocrassula* en *Dudleya*. Wijnants en Laenen beschrijven het Peruaanse landschap.

nr. 9. Korte beschrijvingen van *Mammillaria bachmannii*, *M. bocasana* en *M. herrerae*. Danhieu behandelt een 5-tal *Ceropegia*'s uit Zuid-Afrika.

nr. 10. Hovens zet uitvoerig uiteen hoe we te handelen hebben in onze kas het gehele jaar door: klimaat, gieten, het groeien, ziekten, oppotten, potgrond en behandeling van importen.

Cactus jrg. 16 (1984)

nr. 1. Neut gaat in op de stelling: cactussen in de winter koel en droog. Aan de hand van zijn eigen cultuurervaringen laat hij zien, dat nevelen in de winter juist voor cactussen met oppervlakkige wortels (Noto's, Parodia's) zeer gunstig is. Vanmaele geeft een samenvattend overzicht van zijn doornonderzoek. Korte aandacht voor *Mammillaria albicoma*. Beukelaers denkt dat hij een hybride van *Discocactus horstii* bezit en Neut bespreekt *Notocactus fuscus*. Verder nog een reactie op het artikel van Simon over de leeftijd van cactussen.

nr. 2. Vanmaele besluit zijn artikelenreeks met de beschouwing over de praktische toepasbaarheid van zijn bevindingen. Twee artikelen over cultuurervaringen en een artikel over het al of niet van belang zijn van klei/leem in het grondmengsel. Lampo behandelt *Mammillaria sempervivi* en Cuypers *Echinocereus hempelii*.

nr. 3. Een uit KuaS vertaald artikel over de vormenrijkdom rond *Parodia aureicentra*. Een cultuurervaring van Neut wordt gevolgd door besprekingen van *Echinocereus salm-dyckianus* en *Mammillaria mainae*.

nr. 4. Beschouwing over *Sulcorebutia flavissima*. Van de werkgroep ABC het al bekende artikel over onze hobby. Daarnaast stukjes over beginnersgeluk met enkele zaaitips(?), spiraalgetallen bij *Mammillaria*'s en een voor *Notocactus* afwijkende spruitvorming (spruiten uit een openbarstend areool, wat bij *Gymno*'s regelmatig optreedt)!

nr. 5. Beukelaers behandelt de vraagstelling of verplanten noodzakelijk is. Het verhaal van een beginner wordt gevolgd door een artikel over Temik en Vydate. Eerikens zet nog eens *Melocactus loboguerreroi* en *M. obtusipetalus* naast elkaar.

nr. 6. De Raemaker geeft een goede samenvatting van Van Wortels lezing over zijn cultuurmethode op lava met alles wat daarbij van belang is. Van Tulden rondt zijn ervaringen over zijn liefhebberijstart af. Dams vangt zijn reisverslag Mexico aan.

nr. 7-8. Dams maakt in de 2e aflevering van zijn Mexico-verslag melding van het vinden van *Mammillaria discolor*.

Ruime aandacht voor de reglementering van de handel in bedreigde succulenten. *Uebelmannia pectinifera* wordt uitvoerig besproken door Van Criekeing. Simon vraagt zich af of iemand nog echte *Frailea knippeliana*'s bezit.

njr. 9. Verschoren licht aan de hand van voorbeelden de praktijk van de Conventie van Washington toe.

Theuus vervolgt haar verslag over haar reis door de Andes-hoogvlaktes in Peru. Stukjes over de genezende eigenschappen van *Aloe ferox*-bladeren en de mogelijkheid van vermeerdering van *Mammillaria*'s via tepelbeworteling besluiten dit nummer.

nr. 10. Theuus besluit haar Andes-reisverslag. Van Criekeing bespreekt *Uebelmannia pectinifera* var. *pseudopectinata* en var. *multicostata*, terwijl Neut *Neoporteria villosa* onder de loupe neemt. Lampo zet in een artikel over *Mammillaria moelleriana* vele kritische opmerkingen bij een artikel van Klein (uit 1980) over zijn "herontdekking" van deze soort.

Van Tulden tenslotte stelt *Mammillaria aureilanata* voor.

nr. 11. Dams vervolgt zijn reisverslag Mexico 1983, thans omgeving Metztilan. Brandt start met een artikel over de morfologische studie van de bloemen binnen het geslacht *Weingartia*. Neut haalt *Coryphantha cornifera* voor het voetlicht, hetgeen Van Criekeing doet met *Uebelmannia buiningii*.

nr. 12. Het artikel van Brandt over de bloemenmorfologie bij *Weingartia*'s wordt afgesloten. Dams vervolgt zijn reisverslag met nog een stuk Barranca de Metztilan en een volgend deel over de omgeving van Apan. Van Tulden bespreekt *Mammillaria lenta*. Korte artikeltjes over *Rhombophyllum* en *Endophyllum sempervivi*.

Cactussen en Vetplanten jrg. 1 (1984)

nr. 1. Het eerste tijdschrift (16 pag.) van een nieuwe Belgische vereniging, dat op één artikel na volgeschreven is door Van Hoofstadt. In een aantal artikelen schenkt hij aandacht aan *Asclepiadaceae* en in 't bijzonder *Stapelia variegata*, de andere succulenten, maandverzorging in dec./jan., het hoe en het waarom van het zaaien, *Dolichothele camptotricha*, het aanleggen van een verzameling en zijn reis door Mexico in 1983. Brandt stelt *Parodia subtilhamata* FR 741 voor (vertaling van een oud artikel).

nr. 2. Van Hoofstadt bespreekt *Leuchtenbergia principis*, aangevuld met eigen bevindingen zowel in cultuur als natuur.

Van de Meuter bespreekt de bestuiving bij *Asclepiadaceae*. Van Hoofstadt vervolgt zijn artikel over het zaaien, geeft de verzorging in maart en april en gaat uitvoerig in op grondsamenstellingen.

nr. 3. Munch vertelt hoe we om moeten gaan met *Lithopsen*. Van Hoofstadt geeft de verzorging voor de maanden mei en juni. Vertaald werd een artikel van Brandt over *Parodia glischrocarpa* (uit 1969).

Van Hoofstadt rondt het artikel over "grond" en verpotten af. Zijn Mexico-reis 1983 beleeft de tweede aflevering en ook vertelt hij nog iets over het hoe en waarom van het zaaien.

nr. 4. Het gehele nummer wordt gevuld door een artikel van Van Hoofstadt over alle facetten van het enten van cactussen. Hoe te enten, waarop te enten, hoog of laag enten, enz. Vooral het gedeelte over de eigenschappen van verschillende onderstammen is interessant.

nr. 5. Moreau gaat in op watergift, temperatuur en licht. Vereycken bespreekt *Echinocactus grusonii*.

Een begin wordt gemaakt met de publicatie van de vertaling van het artikel van P.V. Bruyns over de wederoprichting van het geslacht *Quaqua* (uit Bradleya nr. 1). Van Hoofstadt gaat uitvoerig in op de verzorging van de planten uit het geslacht *Haworthia*.

nr. 6. Van Hoofstadt stelt *Normanbokea valdeziana* voor. Dezelfde auteur geeft een inleiding op het geslacht *Hoya* en gaat dieper in op *H. multiflora* en *H. carnosa*. Ook bespreekt Van Hoofstadt twee *Euphorbia*'s: *E. stellaespina* en *E. obesa*.

Het artikel over *Quaqua* wordt afgesloten en Van Hoofstadt doet hetzelfde met de verzorging van *Haworthia*'s.

Cactusvrienden jaargang 24 (1984)

Nr. 1. Korte artikeltjes over *Notocactus ottonis* v. *vencluanus*, *Ceropegia nilotica*, *Brachystelma barberiae* en de wetten van Mendel. Vermeersch begint met een artikel over het geslacht *Lophophora*.

Nr. 2. Vermeersch vervolgt zijn artikel met de cultuur der *Lophophora*'s en de variëteiten van *L. williamsii*. Lomborg wijdt enige aandacht aan *Maranta* en *Calathea*. Wilrijk schrijft een artikel over Walther Haage. Korte artikeltjes over *Haageocereus versicolor*, *Dorstenia foetida*, *Sarco-caulon* en *Welwitschia*.

Nr. 3. Vermeersch vervolgt zijn serie met *Lophophora jourdaniana*, *L. fricii* en *L. lewinii*. Korte artikeltjes over *Neochilenia taltalensis*, *Fouquieria*, *Euphorbia bubalina*, *Mammillaria zahniiana*, *Agave* en *Elodia*.

Nr. 4. Vermeersch bespreekt thans de *Lophophora*'s met "gele" epidermis. Vermeiren maakte een verslag van zijn bezoeken aan de Spaanse tuinen Marimurtra en Pinya de Rosa. Neutelings bespreekt *Mammillaria tetrancistra* (overgenomen uit Succ.). Korte artikeltjes over *Melocactus glaucescens*, *Pinus aristata*, *Bougainvillea*, *Cotyledon wallichii* en *Neoporteria litoralis*.

Nr. 5. Vermeersch sluit zijn artikel over *Lophophora* of met een deel over het gebruik van de plant in de drugcultuur. In een artikel over *Agaven* wordt een aantal soorten kort aangegeven. Lanssens begint met zijn artikel over enten (reeds bekend uit Succulenta). Hoornaert stelt *Echinocereus weinbergii* voor.

Nr. 6. Lanssens vervolgt zijn artikel over enten. Dams begint aan zijn reisverslag Mexico. Het artikel over *Agaven* blijkt vervolgt te worden, thans met dwerg- en miniatuursoorten. Enkele regels over *Neochilenia pygmaea*.

Nr. 7. Lanssens ent nog door. Wilrijk schenkt aandacht aan A.V. Fric en zijn werk. Dams levert aflevering twee uit zijn reisverslag. Kort stukje over *Rhoeo*.

Nr. 8. Lanssens is toe aan de praktijk van het enten op *Cereus* en *Echinopsis*. Dams vindt zijn eerste cactus: *Mammillaria discolor*. Een artikel over *Datura*. Korte stukjes over *Gesneria*, *Leuchtenbergia principis* en *Lampranthus*.

Nr. 9. Lanssens besluit zijn artikel over enten. Desender-Bruneel bespreekt de verzorging van *Melocactussen*. Dams is toe aan aflevering 4 van zijn reisverslag. Korte artikeltjes over *Astrophytum senile* en *Pachypodium*.

Nr. 10. Geopend wordt met een artikel over *Ibervillea*. Hoornaert behandelt kweek en verzorging van *Aztekium ritteri*. Dams is in zijn reisverslag aangekomen bij Metztitlan. Een artikel over "kamerplanten". Korte artikelen over *Endophyllum sempervivi* en *Pachypodium succulentum*.

Nr. 11. "Hoe leer ik mijn (kamer)planten begrijpen" opent dit nummer. Van den Eynde stelt *Toumeya papyracantha* voor. Dams verblijft nog in de omgeving van Metztitlan. Artikeltjes over *Othonna arborescens* en *Cordylina*.

Nr. 12. Dams vervolgt zijn reisverslag. Artikelen over *Fouquieria purpusii*, *Glandulicactus uncinatus* en *Dudleya farinosa*. Hoornaert levert een stukje over cristaten en monstrositeiten.

L. Bercht

INHOUD

Beste vriendinnen en vrienden - H. Koningsveld	146
De cactusvegetatie rond de stad Arequipa - F. Vandebroeck	147
Uit de geschiedenis der cactussen - P. Mansfeld	150
Nieuwbeschrijving: <i>Sulcorebutia cochabambina</i> - W. Rausch	152
De hybride-natuur van <i>Sempervivum thompsonianum</i> - B. Zonneveld	153
Braziliaanse impressies (VI) - P. Braun	155
<i>Gymnocalycium hybopleurum</i> - wat is dat? - L. Bercht	159
Mesembryanthemaceae (XLVIII) - F. Nolte en A. de Graaf	163
Het Argentijnse geslacht <i>Tephrocactus</i> - J. Lambert	164
De continentale <i>Ancistracanthae</i> (I) - Th. Neutelings	168
Het wel en wee van succulenten verzamelen - A. van Ling	170
Tijdschriften - L. Bercht	174